100 DE PERSONALITĂȚI

Oameni care au schimbat destinul lumii

Apariție săptămânală
5,99 LEI / 29,99 MDL

41

AKIRA KUROSAWA

DeAGOSTINI

100 DE PERSONALITĂȚI
Oameni care au schimbat destinul lumii

Akira Kurosawa

Numărul 41

EDIȚIE SĂPTĂMÂNALĂ

EDITURA: De AGOSTINI HELLAS SRL

EDITOR: Petros Kapnistos

MANAGER ECONOMIC: Fotis Fotiou

MANAGER DE REDACȚIE ȘI PRODUCȚIE: Virginia Koutroubas

ADRESĂ: Vuliagmenis 44-46, 166 73 Atena

MARKETING MANAGER: Michalis Koutsoukos

PRODUCT MANAGER: Nasita Kortesa

COORDONATOR DE PRODUCȚIE: Carolina Poulidou

MANAGER DISTRIBUȚIE: Evi Boza

MANAGER LOGISTICĂ ȘI OPERAȚII: Dimitris Pasakalidis

COORDONATOR LOGISTICĂ ȘI OPERAȚII: Antonis Lioumis

ADAPTARE PENTRU LIMBA ROMÂNĂ:
Fast Translate, Best Communication Media SRL

DTP: RAY

TIPĂRIRE ȘI LEGARE: NIKI EKDOTIKI S.A.

DIRECTOR DE PRODUCTIE TIPOGRAFIE: STELIOS KRITSOTAKIS

IMPORTATOR: Media Service Zawada S.R.L

Country Manager: Mariana Mihălțan

Marketing Manager: Adina Bojică

Redactor: Gabriela Muntean

Distribution Manager: Dan Iordache

ADRESA: str. Louis Pasteur nr. 38, et.1, ap.5,
sector 5, București, România

DISTRIBUITOR: Hiparion S.A.

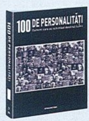
ISSN: 1791-0765

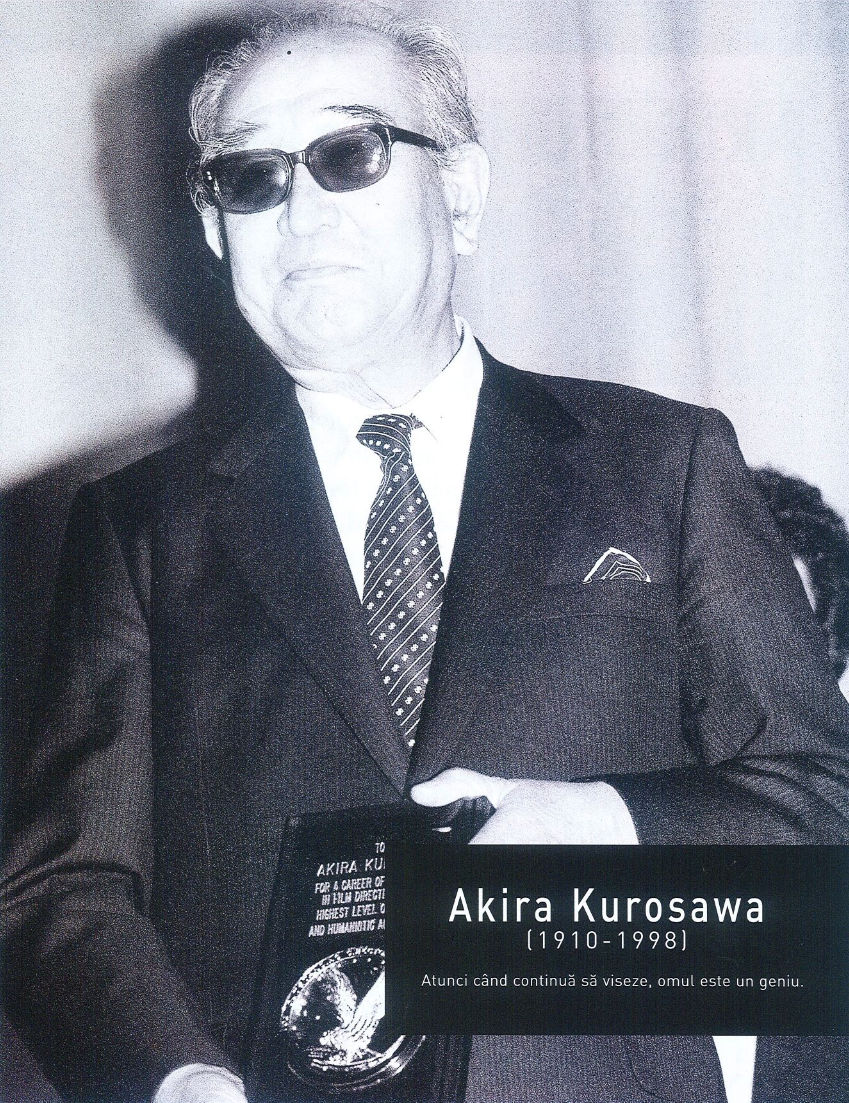
Fotografii: Uniphoto Press, Mediafax Foto / Associated Press, De Agostini Picture Library

Prețul numerelor

Prețul primului număr: 2,99 LEI/14,50 MDL

Prețul celui de-al doilea număr și al tuturor celorlalte numere: 5,99 LEI/29,99 MDL

Akira Kurosawa

(1910-1998)

Atunci când continuă să viseze, omul este un geniu.

Akira Kurosawa

Ce viață a dus Akira Kurosawa?

PROLOG

ÎNCĂ DE LA APARIȚIA CINEMATOGRAFULUI, la începutul secolului al XX-lea, filmele au captivat atenția maselor. Acesta avea să devină cel mai important mijloc de distracție. În perioada în care lumea urma să fie zguduită de cel de-al Doilea Război Mondial, au fost realizate mai multe filme, inclusiv în Japonia, exercitând cea mai mare influență asupra societății japoneze. Cel care avea să devină cel mai renumit regizor japonez de film al acestei ere este Akira Kurosawa.

Indiscutabil, Kurosawa este cel mai cunoscut regizor japonez de film în Occident. Aceasta deoarece el nu este atât un regizor de film japonez sau occidental, cât un regizor „modern". Asemeni Japoniei postbelice, el combină tradiția cu tendințele occidentale, moderne. În timpul războiului, Kurosawa debutează ca regizor cu filmul „Sanshiro Sugata". Ulterior, va introduce realismul și alte tehnici noi pe care le-a preluat din cinematografia americană, în propriile sale lucrări; capodopera sa „Rashomon" va câștiga Leul de Aur la Festivalul de Film de la Veneția. Acest succes îi va aduce lui Kurosawa celebritatea mondială.

Așadar, ce viață a dus Akira Kurosawa?

TABEL CRONOLOGIC

Circa 1600	▯	Este creată „lanterna magică”
1833	▯	Se inventează phenakistoscopul
1889	▯	Edison inventează kinetoscopul
1895	▯	Frații Lumiére inventează primul aparat de filmat și de proiecție cinematografică
1897	▯	Este construit primul cinematograf în Paris
1902	▯	Georges Méliès produce filmul „Voiajul în lună”
1910	▯	Se naște Akira Kurosawa
1923	▯	Marele cutremur Kanto
1925	▯	Eisenstein realizează filmul „Crucișătorul Potemkin”
1933	▯	Fratele lui Kurosawa, Heigo se sinucide
1936	▯	Kurosawa începe să lucreze pentru studioul de film P.C.L. ca asistent de regie
1937	▯	Se înființează Toho Company Ltd.
1938	▯	John Ford produce filmul „Stagecoach” („Diligența”)
1940	▯	Charlie Chaplin regizează și joacă în „Marele dictator”
1943	▯	Kurosawa debutează cu regia filmului „Sanshiro Sugata”
1945	▯	Se încheie cel de-al Doilea Război Mondial
1951	▯	„Rashomon” este premiat cu Leul de Aur la Festivalul de Film de la Veneția
1952	▯	„Rashomon” primește premiul Academiei Americane de Film pentru cel mai bun film străin
1953	▯	„Ugetsu Monogatari” („Povestirile lunii palide după ploaie”) este realizat de Kenji Mizoguchi
1955	▯	Satyajit Ray regizează „Panther Panchali”
1959	▯	Se înființează studioul Kurosawa Productions
1962	▯	Yasujiro Ozu realizează „Sanma no Aji” („Seară de toamnă”)
1969	▯	Kurosawa devine total independent
1971	▯	Kurosawa încearcă să se sinucidă
1972	▯	Francis Ford Coppola produce „The Godfather” („Nașul”)
1975	▯	Spielberg produce „Jaws” („Fălci”)
1976	▯	„Dersu Uzala” primește premiul Academiei Americane de Film pentru cel mai bun film străin
1977	▯	George Lucas produce „Star Wars” („Războiul stelelor”)
1980	▯	„Kagemusha” primește marele premiu la Festivalul de Film de la Cannes
1990	▯	Kurosawa primește premiul pentru întreaga carieră din partea Academiei Americane de Film
1997	▯	„Hana Bi” obține Leul de Aur la Festivalul de Film de la Veneția
1998	▯	Kurosawa moare în Tokio
2003	▯	„Sen to Chihiro no Kamikakushi” („Misterioasa dispariție a lui Chihiro”) obține premiul Academiei Americane de Film pentru cea mai bună producție de animație

Primii paşi spre un nou univers de posibilităţi regizorale

În tinereţe, Kurosawa era pasionat de realizarea de fotografii, demonstrând totodată şi un talent deosebit pentru scris. S-a dedicat total intereselor culturale. Mai târziu, va deveni celebru pe plan mondial în domeniul cinematografiei. Înainte de a-şi face fulminantul debut, Kurosawa va rămâne ani întregi în obscuritate. Aşadar, ce viaţă a dus Kurosawa?

Tinerețea genialului regizor

Poreclit „Plângăciosul Konbeto"

KUROSAWA ÎȘI VA AMINTI MEREU una dintre întâmplările sale din fragedă copilărie, când avea abia un an. A intrat dezbrăcat într-un bazin cu apă. A clătinat bazinul atât de puternic încât acesta s-a răsturnat, aruncându-l pe micul Akira pe podea. Zdruncinat și speriat, a început să plângă; senzația de atunci la atingerea podelei și imaginea strălucitoare a luminii lămpii care se răspândea asupra lui aveau să îi rămână adânc întipărite în memorie. Se spune că memoria și imaginația sunt strâns legate, iar la vremea acestui incident, Kurosawa își dezvoltase deja o memorie deosebită.

Akira Kurosawa s-a născut la data de 23 martie 1910, fiind cel mai mic dintre cei opt copii (patru băieți și patru fete) ai familiei. Cu un an înainte, Ito Harubumi (fondatorul Rikken Seiyukai – Partidul Liberal Constituțional) fusese asasinat,

Omul-cheie

KEINOSUKE UEKUSA

Keinosuke Uekusa a fost colegul lui Akira Kurosawa în şcoala primară. Mai târziu, Uekusa va deveni scenarist şi va participa la activităţile regizorale ale lui Kurosawa.

La şcoala primară, Uekusa era mai emotiv chiar decât Kurosawa. Aveau firi asemănătoare şi, astfel, au devenit foarte buni prieteni. Uekusa era un copil sensibil şi fragil, însă prietenia celor doi l-a făcut să treacă peste acest obstacol. În anul al treilea, din cauza unor circumstanţe familiale, cei doi au fost nevoiţi să se despartă, însă se vor reîntâlni mai târziu; din întâmplare se vor lovi unul de celălalt la un colţ de stradă în Ginza; mai apoi se vor întâlni la studiourile de film Toho. Uekusa va scrie, mai târziu, o carte despre experienţele sale cu prietenul său, Kurosawa. Cartea prezintă, în detalii minuţioase, modul în care cei doi au lucrat împreună la realizarea de filme. Erau de nedespărţit, fiind îndeajuns de înzestraţi cu talente extraordinare şi perfect compatibile pentru a se putea considera norocoşi. Această prietenie din copilărie a fost cea care a pus bazele dezvoltării talentului lui Akira Kurosawa. La rândul său, în autobiografia sa, Kurosawa pune dezvoltarea sa din copilărie pe seama influenţei a trei oameni: fratele său Heigo, profesorul Keiji Tachikawa şi prietenul său, Keinosuke Uekusa.

Kurosawa scrie în autobiografia sa despre faptul că atunci când s-a reîntâlnit cu Uekusa, cei doi au rememorat cu nostalgie clipele copilăriei. Conform vechii lor „reputaţii" de tineri sensibili, emoţia i-a cotropit şi de această dată, fiind cât pe ce să izbucnească în lacrimi. Uekusa a murit în anul 1993, cu cinci ani înaintea morţii prietenului său, Kurosawa.

iar Japonia se afla într-o gravă situaţie de criză şi nesiguranţă. Kurosawa s-a născut în această eră, într-o familie de descendenţi ai samurailor; el era însă un copil firav şi bolnăvicios, foarte sensibil şi care plângea frecvent. Pe când era doar un băieţel, sora lui l-a dus la un film în care se derula o scenă cu un câine care moare. După ce a vizionat această scenă tristă, a plâns pe tot drumul spre casă. Episodul demonstrează cât de sensibil emoţional era Kurosawa.

La şcoala elementară nu va avea parte de o perioadă prea plăcută. Fiind mereu comparat cu fratele său mai mare şi rezultatele excelente ale acestuia, Kurosawa nu reuşea să fie decât un elev lent şi care rămânea mai mereu în urma colegilor săi la învăţătură. Deseori era bruscat, după care plângea încontinuu. Din acest motiv şi-a atras porecla „nakimushi Konbeto" („plângăciosul Konbeto"), „Smiorcăitul", după numele unui personaj dintr-un cântec la modă. Mai târziu, Kurosawa va descrie experienţa sa la şcoală ca fiind una de coşmar.

Oportunitatea unei metamorfoze

În perioada celui de-al treilea an la şcoala elementară, Korosawa a început să se transforme într-un tânăr energic şi bine făcut. Viaţa sa avea să se schimbe radical sub influenţa fratelui său mai mare, Heigo, a colegului său Keinosuke Uekusa, precum şi a profesorului Keiji Tachikawa.

Prima dată îl va întâlni pe Tachikawa la cursul de arte; acest profesor îşi îndemna elevii să redea lucrurile aşa cum îşi doresc, într-o manieră liberă, mai degrabă decât să deseneze într-un mod realist. Văzându-i picturile, Tachikawa descoperă talentul lui Kurosawa şi îşi exprimă aprecierea în faţa clasei. Până atunci, Kurosawa fusese convins că este lipsit de talent, dar gestul profesorului său i-a dat aripi şi încredere în sine. Din acest moment, Kurosawa nu a mai urât şcoala şi a început chiar să ia note tot mai bune şi la celelalte materii.

Pe lângă orele obişnuite, în anul al cincilea, Kurosawa a învăţat şi arte marţiale, Kendo („calea sabiei"). Zilnic mergea o oră pe jos către locul său de antrenament („dojo" sau „locul iluminării"). Într-o zi, câtiva băieţi de la o altă şcoală l-au aşteptat şi l-au atacat, însă Kurosawa devenise atât de abil în tehnicile de autoapărare încât a reuşit să îi pună la punct pe agresori.

La ceremonia de absolvire a şcolii, Kurosawa a fost însărcinat să prezinte un discurs ca reprezentant al absolvenţilor. Este momentul în care a încheiat un ciclu de viaţă.

Ape învolburate se izbesc de mal

Extinderea orizonturilor

În perioada de început a gimnaziului, evenimentele din exterior erau pentru Kurosawa, după cum el însuși spunea, asemeni vuietului vântului și ploii în afara unei sere. Totuși, în această perioadă, ochii săi se vor deschide treptat asupra lumii din jurul său, reușind să-și creeze propria viziune asupra vieții.

Kurosawa a fost nevoit să meargă la o școală diferită decât cea pe care a ales-o inițial, după ce a fost respins la examenul de admitere. Deși nu era școala pe care și-o dorise, aceasta avea câțiva profesori foarte buni și sub îndrumarea lor, Kurosawa a început să își contureze o imagine a ceea ce își dorea să facă în viață. În această perioadă, a citit lucrările lui Doppo Kunikuda și Ivan Turgheniev; în zilele libere viziona filme.

Două evenimente aveau să îi ofere o altă perspectivă asupra lumii. Primul a fost marele cutremur Kanto, iar cel de-al doilea a avut loc în vara pe care și-a petrecut-o pe tărâmurile strămoșești ale familiei Kurosawa, în prefectura Akita. Familia Kurosawa nu a fost afectată de cutremur, însă împrejurimile au fost total distruse, făcându-i pe oameni tot mai conștienți asupra forței dezlănțuite a naturii. Este momentul în care descoperă o imagine pe care nu o știa, cea a disperării umane: oameni îngroziți alergau care încotro, încercând să se salveze de sub furia dezastrului abătut asupra lor.

Kurosawa iubea natura, iar perioada petrecută în Akita va deveni una dintre experiențele sale definitorii. Era impresionat de modul în care lumea naturii era străbătută de un flux continuu, dar, cu toate acestea, părea neschimbătoare. Timpul petrecut alături de țăranii care locuiau în mijlocul naturii a reprezentat pentru el o experiență suprinzătoare și emoționantă, în același timp.

Vara petrecută în Akita va semnifica, de fapt, sfârșitul unui capitol al vieții lui Kurosawa. Lucrurile se vor schimba considerabil pentru Kurosawa. La scurt timp după ce a absolvit gimnaziul, a început să depună eforturile necesare pentru a deveni pictor.

Kurosawa a început să participe la cursurile școlii de pictură. Cu toate acestea, nu a reușit să ia examenele de admitere la Academia de Arte din Tokio. Anul următor a câștigat un concurs de artă,

dar presiunile unui nou mediu, mult prea agitat pentru Kurosawa, îl vor sufoca și dezorienta.

Labirintul greutăților

La vârsta de 18 ani, Kurosawa s-a angajat la compania P.C.L. (astăzi, Toho). A descris această perioadă a vieții sale ca fiind cea în care a fost prins în labirintul dificultăților. Blocat în lumea clocotitoare din jurul său, Kurosawa a început să își piardă propria identitate și direcție în viață.

Japonia se afla la un pas de a intra în cel de-al Doilea Război Mondial. Kurosawa nu reușise încă să își pună la punct o carieră în domeniul picturii. Lumea fusese măcinată de Marea Criză Economică, iar prețurile pentru produsele destinate artei erau, în consecință, foarte mari; Kurosawa nu își putea permite aceste costuri. Devenise pasionat de film, literatură, muzică și teatru. Și fratele său, Heigo, era interesat de film; sub influența acestuia, Kurosawa a vizionat o serie de capodopere cinematografice.

În ciuda circumstanțelor vremii, Kurosawa a reușit să realizeze câteva tablouri, dar în foarte scurt timp va fi nemulțumit de viața încremenită și de peisajele pe care le reda pe pânză. Va deveni membru al unei asociații artistice proletare japoneze, dar nici acest lucru îl mulțumea. Se implicase în activități ilegale ale mișcării proletare, lucru pe care nu îl făcea din motive filozofice, ci , mai degrabă, de dragul senzației; va face toate acestea timp de doi ani de zile. Își pierduse deja și dorința de a picta. Se mutase cu fratele său; acesta lucra ca „setsumeisha" (narator pentru filmele mute). Doi ani mai târziu, o tragedie avea să îl zguduie pe Kurosawa: Heigo s-a sinucis. Se poate spune că dezvoltarea interesului lui Kurosawa pentru cinematografie s-a datorat, aproape în totalitate, influenței fratelui său. Heigo îl ducea pe Kurosawa la filme când erau mici, iar acesta din urmă nu pierdea niciun film pe care i-l recomanda fratele său. Întors la familia sa, pentru Kurosawa au urmat trei ani fără direcție și fără dorința de a găsi vreuna.

O nouă oportunitate avea să se ivească însă. Kurosawa aplicase pentru un post de asistent de regie pentru P.C.L și, în mod surprinzător, va primi un răspuns pozitiv. Deși nemotivat, Kurosawa devine asistent de regie, moment care reprezintă începutul carierei sale în cinematografie. Avea 26 de ani. Poarta succesului se deschisese pentru Kurosawa.

Din culise

ALIANȚA ARTISTICĂ PROLETARĂ JAPONEZĂ

La vârsta de 19 ani, Kurosawa a devenit membru al unei alianțe a artiștilor proletari. Aceasta era doar una dintre nenumăratele mișcări care apăruseră în comunitatea artistică în timpul perioadei Taisho, o perioadă plină de tulburări politice și sociale. Noile mișcări artistice din Europa, precum dadaismul, suprarealismul, Bauhaus și arta abstractă ajunseseră și în Japonia, alături de filozofia socio-politică marxistă. Toate acestea se vor combina sub forma Alianței Artistice Proletare Japoneze care va revoluționa universul artistic al vremii. Mișcarea a fost puternic influențată și de constructivismul rus și se remarca prin accentul pe eroism și pe monumente.

În anul 1920 a fost organizată o convenție dedicată primei alianțe artistice proletare din Japonia. Mai multe facțiuni se vor impune și vor cunoaște declinul, într-o fluctuație continuă de dominație. Din acest haos ia naștere Liga Nihon Musansha Bijutsu (Liga artistică proletară din Japonia), care se mai numea și Nappu. Sub conducerea acesteia a fost înființată Alianța Artistică Proletară din Japonia.

Această alianță nu era interesată numai de pictură, ci avea influențe considerabile și asupra literaturii și teatrului. De asemenea, își creionase un caracter politic și ideologic care era în vogă. Kurosawa însă nu era foarte influențat de aceste aspecte politice și filozofice.

În anul 1929, Nappu și Alianța Artistică Proletară din Japonia au organizat o expoziție a artei proletare. Și Kurosawa a prezentat cinci lucrări, inclusiv picturi în ulei, în acuarelă și chiar și un afiș. Lucrarea sa în acuarelă, cu dimensiuni de trei metri lungime, se va bucura de aprecieri deosebite.

Totuși, acesta este singurul an în care Kurosawa participă la o expoziție. După acest moment, Alianța Artistică Proletară din Japonia va deveni mai degrabă un grup politic decât unul artistic; membrii alianței se considerau artiști care aduceau contribuții la activismul politic. Poate din acest motiv, Kurosawa, care iubea arta pentru artă, nu putea fi de acord cu această schimbare ideologică în organizația din care făcea parte.

◂ Școala gimnazială a lui Kurosawa, înainte de a fi distrusă de marele cutremur Kanto. Pentru a ajunge la școală, folosea tramvaiul.

Începuturile în cinematografie

Perioada P.C.L.

ÎN APRILIE 1936, Kurosawa și-a luat în primire noul post. Era bucuros de faptul că lucra cu regizorul Kajiro Yamamoto despre care va spune mai târziu că i-a fost cel mai prețuit instructor. Cu ajutorul marelui regizor Yamamoto, care se afla în punctul culminant al realizărilor sale cinematografice, Kurosawa va avea oportunitatea de a dobândi cunoștințe importante cu privire la regie, dar și învățăminte pentru viață.

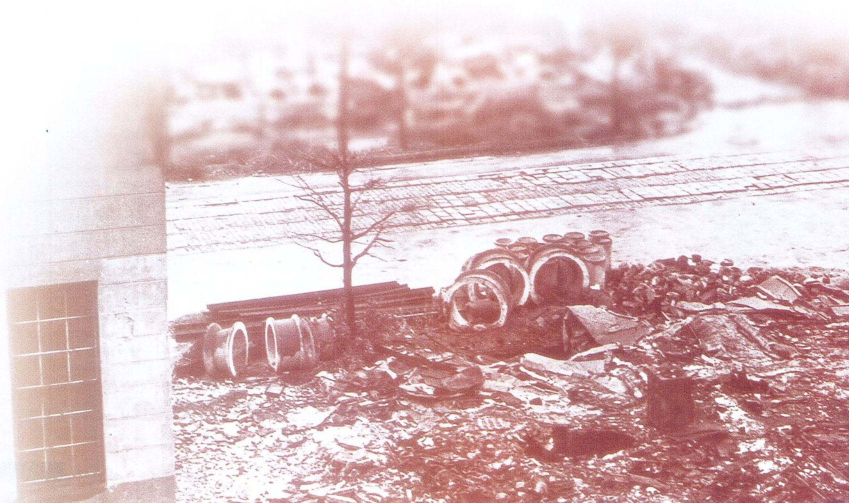
Se pare că s-a realizat o conexiunune misterioasă între Kurosawa și Yamamoto, încă din momentul în care Kurosawa a intrat la interviul de angajare. Yamamoto nu l-a întrebat pe Kurosawa despre filme, vorbind, în schimb despre muzică și pictură. Discuția entuziastă cu privire la artiștii preferați i-a făcut să uite de trecerea timpului. Chiar dacă și alți candidați își așteptau intrarea la interviu, cei doi au continuat să discute până seara. Acest interviu destul de neobișnuit i-a permis lui Kurosawa să obțină postul fără probleme.

Yamamoto a făcut tot ceea ce a putut pentru a dezvolta noua generație de regizori. Îi va încredința asistentului său o serie de sarcini regizorale și nu îl deranja utilizarea proprieri sale munci drept catalizator pentru cultivarea noilor talente.

Astfel, tânăra generație se bucura de o activitate relaxată la P.C.L.; Kurosawa s-a folosit de această ocazie pentru a deveni, în foarte scurt timp, regizor. Voia să se dedice atât de mult studiului activității regizorale încât ajunsese să urască faptul că trebuia să doarmă. Deoarece Kurosawa a devenit regizor în perioada în care era încă asistent, inevitabil au apărut anumite fricțiuni între el și colegii săi de la P.C.L. Yamamoto i-a cerut lui Kurosawa să-i promită că nu va face niciun compromis ca regizor, indiferent de părerea celorlalți. Kurosawa își va păstra cu sfințenie promisiunea, până în ultima zi a vieții sale.

În această perioadă, Kurosawa va mai avea parte de o întâlnire deosebită. Nagaharu Yodogawa lucra în departamentul de publicitate al P.C.L., iar mai apoi va fi un apreciat critic de film. Prietenia lui Kurosawa și Yodogawa se va prelungi pe tot restul vieții celor doi. În această perioadă, Kurosawa a început să o admire în secret pe actrița Hideko Takamine.

Pe când lucra ca asistent de regie, Yamamoto i-a dat o serie de sfaturi lui Kurosawa. Yamamoto i-a spus ucenicului său că un regizor trebuie să fie capabil să creeze un scenariu. În caz contrar, filmul va fi un eșec. Kurosawa și-a asumat acest sfat și a început să lucreze asupra scenariilor.

Atunci când nu avea de lucru pe platou, noaptea târziu, Kurosawa realiza scenarii. Știa că dacă scrie, fie doar și numai o pagină pe zi, într-un an va aduna suficient material pentru un scenariu destul de consistent. Deseori lucra la scenariile sale până în zori. În cele din urmă, aceste materiale aveau să fie transformate în filme. În anul 1942, Kurosawa a avut ocazia de a lucra ca regizor. Filmul pe care l-a realizat este „Sanshiro Sugata", lansat în anul 1943. Filmările începuseră în luna decembrie a anului 1942.

Kurosawa a mărturisit, mai târziu, că a fost destul de tensionat atunci când a lucrat pentru prima dată ca regizor.

Se întrezărește un maestru

Filmul „Sanshiro Sugata" a fost criticat de Ministerul Afacerilor Interne pentru indezirabilele scene de dragoste în stil „western", după examinarea acestuia de către cenzură. Regizorul Yasujiro Ozu l-a susținut pe Kurosawa, iar, în cele din urmă, filmul a primit avizul autorităților. Beneficiind de un mare succes de casă, precum și de recunoașterea marelui regizor Ozu, filmul „Sanshiro Sugata" s-a dovedit a fi un debut excelent pentru Kurosawa.

Trăsăturile distinctive ale filmelor lui Kurosawa, în timpul războiului și după încheierea acestuia, reprezintă spiritul umanist al celor născuți în perioada Meiji, precum și o sinteză între comedie și elementele de acțiune/divertisment. Totuși, cea de-a doua lucrare a sa, „Ichiban Utsukushiku" („Cel mai frumos") pune accent pe trăsăturile umaniste ale personajelor sale, dintr-o perspectivă realistă. Filmul prezintă viața unor femei care lucrează într-o fabrică de produse optice. În vederea pregătirii actrițelor pentru roluri, Kurosawa le-a supus experienței de a lucra într-o astfel de fabrică și chiar de a dormi acolo, conferind astfel filmului un aer realist, documentar. În anul 1945, Kurosawa s-a căsătorit cu actrița principală a acestui film, Yoko Yaguchi.

Kurosawa era cunoscut în această perioadă și pentru stilul regizoral foarte strict și care nu admitea niciun fel de compromisuri. Filmul din anul 1945, „Tora no O wo Fumu Otokotachi" („Bărbații care calcă pe coada tigrului") este, de asemenea, produsul stilului său regizoral. Unul dintre actorii care joacă în acest film va mărturisi mai târziu că regizorul Kurosawa era destul de sever. Stilul său rigid îi va atrage renumele de „Kurosawa Tenko" („Împăratul Kurosawa").

Deși Japonia era în ruine după încheierea războiului, oamenii continuau să aibă aspirații și încercau să scape de suferințe, refugiindu-se în film. „Subarashiki Nichiyobi" („O duminică minunată"), filmul său din 1947, este povestea întâlnirii unui cuplu de oameni săraci, o poveste sensibilă care a adus din nou în prim-plan viziunea umanistă a lui Kurosawa. Cu toate acestea, în perioada de maturitate regizorală a lui Kurasawa, în anii '50-'60, producțiile sale vor deveni mult mai radicale.

◂ Tokio, în urma bombardamentelor. În ultimul an al celui de-al Doilea Război în Japonia au fost lansate numai douăsprezece filme.

Biblioteca de amintiri

„POVESTEA LUI HEIKE"

Filmul „Heike Monogatari" („Povestea lui Heike") este o lucrare epică a literaturii japoneze care prezintă istoria clanurilor Taira și Minamoto, precum și lupta lor, celebrul Război Genpei. Kurasawa intenționa de mult timp să ecranizeze această povestire. Motivul principal era faptul că în povestire erau implicate foarte multe personaje asupra cărora trebuia concentrată o atenție deosebită. Emoțiile și firile tuturor personajelor sunt redate în detaliu prin intermediul acțiunilor lor; Kurosawa ținea, în mod deosebit, ca fiecare scenă să fie exprimată cu intensitate.

În mai multe interviuri acordate, Kurosawa spunea că oricine s-a născut în Japonia trebuie să citească „Heike Monogatari", deoarece aceasta este o lucrare reprezentativă a literaturii japoneze; doarece voia ca întreaga lume să o cunoască, a decis să o transpună într-un film.

Un astfel de proiect solicita însă o sumă foarte mare de bani. În plus, era foarte dificil de realizat o reproducere după armura lui Heike. Se iveau tot felul de astfel de complicații care, în cele din urmă, vor afecta integritatea povestirii. De aceea, „Heike Monogatari" nu ajunge să fie proiectat pe ecran.

Activ peste graniță

Atingerea limitelor cinematografiei

ACTORUL TOSHIRO MIFUNE va fi protagonistul filmului „Yoidore Tenshi" („Înger beat"), realizat în anul 1949, și va apărea în mai multe filme ale lui Kurosawa. Fumio Hayasaka, pe care Kurosawa îl considera un geniu artistic, va realiza coloana sonoră. Hayasaka este cel care va compune muzica tuturor filmelor lui Kurosawa, devenind, în același timp, un prieten de nădejde al regizorului.

La acea vreme, Kurosawa experimentase deja noile tehnici cinematografice. De exemplu, în „Nora Inu" („Câine vagabond"), lansat pentru public în anul 1949, Kurosawa a utilizat teleobiectivul.

În anul 1950, Kurosawa a început filmările la „Rashomon". Actorul principal urma să fie Toshiro Mifune, Fumio Hayasaka era însărcinat cu realizarea coloanei sonore, iar Kazuo Miyagawa avea să fie operatorul de imagine. Kurosawa considera că acești oameni alcătuiau ansamblul perfect pentru realizarea filmului. Acțiunea filmului avea loc într-o zonă de pădure, iar platoul era prevăzut cu o imensă poartă de templu.

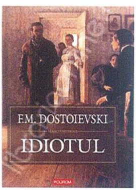
Pentru prima dată, Kurosawa se aventura într-o pădure cu camera de filmat.

În timpul filmărilor din pădure au existat diverse întâmplări interesante; o ploaie torențială avea să se reverse peste întreaga echipă de producție. Tot acum Kurosawa experimentează cu îndrăzneală focalizarea camerei direct pe soare, un lucru care era considerat la acea vreme un tabu. Kurosawa voia realism și frumusețe în filmul său, iar actorul principal, Miyagawa i-a depășit așteptările. Este momentul în care Kurosawa este pe deplin mulțumit de realizările sale cinematografice.

Cartea lui Ryunosuke Akutagawa, „Yabu no Naka" („În mormânt") a reprezentat materialul-sursă pentru filmul „Rashomon", considerat capodopera cinematografică a lui Kurosawa; aceasta prezintă aspectele întunecate ale sufletului uman. La vremea lansării sale, filmul nu a fost foarte bine primit. Directorul de studio considera că filmul nu este inteligibil. Nu va deveni

▲ „Rashomon", filmul care a obținut Leul de Aur la cea de-a douăsprezecea ediție a Festivalului de Film de la Veneția. În această producție au fost utilizate foarte puține lumini; în schimb, s-a folosit lumina naturală, reflectată de oglinzi, tehnică ce a evidențiat personajele.

◄ Kurosawa era un mare admirator al scriitorului rus Feodor Dostoievski, încă de tânăr. Îi plăcea cel mai mult romanul „Idiotul". Kurosawa rezona cu acele demonstrații de generozitate în mijlocul unor situații fără ieșire, descrise de Dostoievski în romanele sale.

Anul	Numele filmului	Materialul-sursă și/sau autorul
1945	„Bărbații care calcă pe coada tigrului"(„Tora no O wo Fum Otokotachi")	„Kanjincho", piesă de teatru „Kabuki"; „Ataka", piesă de teatru „Noh"
1949	„Duel tăcut" („Shizukanaru ketto")	Piesa de teatru a lui Kazuo Kikuta
1950	„Rashomon"	„Yabu no naka", Ryunosuke Akutagawa,
1951	„Idiotul"(„Hakuchi")	„Idiotul", F. M. Dostoievski
1952	„A trăi"(„Ikiru")	„Moartea lui Ivan Ilici", Lev Tolstoi
1957	„Hăul" („Donzoko")	„Din adâncuri", Maxim Gorki
1961	„Garda de corp („Yojimbo")	„Recolta roșie", Samuel Dashiell Hammett
1962	„Tsubaki Sanjuro"	„Zile liniștite", Shugoro Yamamoto
1963	„Paradis și infern "(„Tengoku to Jigoku")	„A King's Ransom", Ed McBain
1965	„Barbă Roșie" („Akahige")	„Akahige", Shugoro Yamamoto
1970	„Dodesukaden"	„Kisetu no Nai Machi Shugoro", Shugoro Yamamoto
1975	„Dersu Uzala"	„Dersu Uzala", Vladimir Arseniev
1985	„Ran"	„Regele Lear", William Shakespeare
1991	„Rapsodie de august"	(„Hachigatsu no „Nabe no Naka", Kiyoko Murata
1993	„Încă nu!" („Mădadayo")	Eseuri și autobiografie, Hyakken Uchida

CĂLĂTORII ÎN TIMP

RĂDĂCINILE FILMOGRAFIEI LUI KUROSAWA

Kurosawa era un cititor pasionat, vădind un mare apetit pentru literatură. Este recunoscut pentru utilizarea elementelor specifice operei literare a lui Dostoievski și a lui Shakespeare, ca motive ale scenariilor sau producțiilor sale.

Kurosawa a citit „Idiotul" de Dostoievski de șapte ori, tocmai pentru a reda fidel pe ecran trăsăturile romanului. Devenise, astfel, specialist în acest roman, mărturisind că opera scriitorului rus l-a marcat și l-a urmărit multă vreme.

Deși pornește de la opera dramatică „Regele Lear" a lui Shakespeare, acțiunea filmului „Ran" se desfășoară în lumea samurailor războinici ai Japoniei. Romanul lui Ed McBain „King's Ransom", a stat la baza filmului „Tengoku to Jigoku" („Paradis și infern"), a cărui acțiune se petrece în Japonia modernă. Lucrările pe baza cărora au fost realizate filmele sale reprezintă tot atâtea indicii cu privire la mesajele subtile pe care le-a inclus în lucrările sale cinematografice.

un succes de casă. Următorul său film, „Hakuchi" („Idiotul") va fi, de asemenea, un eșec, din punct de vedere al încasărilor, iar următorul film pe care Kurosawa îl planificase va fi anulat. Era prima mare perioadă de eșec din cariera regizorală a lui Kurosawa. Această perioadă se va dovedi a fi însă scurtă.

Provocare internațională

Eșecurile sale recente îl îngrijorau, însă un eveniment fericit avea să îi insenineze cariera: „Rashomon" va câștiga premiul Leul de Aur la Festivalul Internațional de la Veneția din septembrie 1951. Cariera regizorală a lui Kurosawa, era acum străbătută de un suflu de viață nou.

Guiliana Stramigioli, o personalitate marcantă a cinematografiei italiene a propulsat filmul lui Kurosawa către recunoașterea pe care acesta o merita. La recomandarea ei, filmul a intrat în concurs; datorită eforturilor sale, lumea cinematografică a devenit conștientă de calitatea cinematografiei japoneze.

În ziua decernării premiului, Kurosawa fusese la pescuit; se întorcea spre casă dezamăgit deoarece își stricase undița. Când a intrat în casă, soția sa i-a sărit în brațe, dându-i vestea cea bună și felicitându-l.

Kurosawa uitase total de faptul că filmul său intrase în competiția organizată de festivalul de film. Japonezii erau demoralizați de pierderea suferită în cel de-al Doilea Război Mondial, însă primul succes al unui regizor japonez pe scena internațională a consolidat într-un fel încrederea națiunii în potențialul său artistic. În acel decembrie, „Rashomon" a fost lansat la New York; în anul 1952, filmul va câștiga Premiul Academiei Americane de Film pentru cel mai bun film străin. Filmul a fost apreciat în Europa pentru valoarea estetică, iar în America, pentru acțiune. Scriitorul și regizorul Norman Mailer i-a trimis o scrisoare lui Kurosawa în care își exprima aprecierile pentru renașterea adusă regiei japoneze. Filmul va influența lumea cinematografică, în special cinematografia asiatică, și îi va inspira pe tinerii care visau să devină regizori.

„Ikiru" („A trăi") este primul film realizat de Kurosawa după ce a câștigat Leul de Aur. Filmările au început în luna martie a anului 1952, perioadă în care era supranumit „Împăratul Kurosawa". Era foarte sever și de temut; deseori țipa la asistenții săi, așa cum însuși mentorul său Yamamoto o făcuse; cu toate acestea, a depus eforturi deosebite pentru a-i instrui pe aceștia.

„Ikiru" este povestea unui om bolnav de cancer care mai are doar trei luni de trăit. Filmul debutează cu imaginea estompată a unei radiografii care prezintă boala. Povestea filmului este redată sub forma secvențelor retrospective (flashback-uri). Această structură narativă extraordinară va impresiona publicul din întreaga lume; la sfârșitul filmului, spectatorii izbucneau în aplauze furtunoase, o reacție des întâlnită în sălile de cinema după vizionarea lui „Ikiru".

Una dintre cele mai apreciate scene din film este cea în care actorul principal se dă în leagăn și începe să cânte, un moment care înglobează semnificații ale morții și ale vieții, deopotrivă. Dacă „Rashomon" este o cristalizare a realismului și a dinamismului, în schimb „Ikiru" reprezintă desăvârșirea modului de exprimare a umanismului lui Kurosawa. Înfățișând fidel viziunea lui Kurosawa asupra vieții, aceste două filme îi vor aduce regizorului japonez celebritatea internațională.

▾ Kurosawa l-a îndrumat pe actorul principal să cânte într-o manieră neobișnuită, aproape nepământeană, lucru care, de altfel, va face celebră această scenă emoționantă din „Ikiru" („A trăi").

Pe culmile succesului

Luptă și viață

KUROSAWA ERA CONSIDERAT acum maestrul regiei cinematografice japoneze. Următorul său film, „Shichijin no Samurai" („Cei șapte samurai"), lansat în anul 1954, reprezintă încercarea acestuia de a combina frumusețea, realismul și povestea. Filmul avea să devină mai renumit decât „Rashomon".

Așa cum făcea de obicei, Kurosawa monitoriza cinematografia americană. Aprecia, în special, producțiile lui John Ford. Intenționa să realizeze o scenă pe care marii regizori occidentali ca Ford nu au făcut-o niciodată și care ar fi fost foarte greu de copiat. A realizat acest lucru, filmând în ploaie o scenă a punctului culminant al unei bătălii din „Cei șapte samurai". Pentru a imprima acestei scene un caracter cât mai realist cu putință, erau necesare tehnici noi.

Omul-cheie

JOHN FORD

John Ford este unul dintre cei mai reprezentativi regizori ai genului „western". Kurosawa îl respecta în mod deosebit. Utilizarea secvențelor dinamice, de acțiune este marca lui Ford, însă este recunoscut și pentru portretizarea oamenilor săraci, dar curajoși. Idealul umanist și scenele de acțiune ale lui Ford îl vor influența pe Kurosawa, influență demonstrată de filmele sale.

În anul 1945, pe când se filma la „Tora no O wo Fumu Otokotachi" („Bărbații care calcă pe coada tigrului"), Ford se afla într-o călătorie în Japonia și decide să viziteze studioul lui Kurosawa; regizorul japonez însă nu știa acest lucru. În momentul în care Ford a auzit numele regizorului a cărui producție o urmărea, a lăsat un bilet, prin care îi transmitea lui Kurosawa salutările sale. Cei doi se vor întâlni mai târziu la Londra, ocazie cu care Kurosawa îi va mărturisi regizorului american părerile sale de rău cu privire la faptul că nu se întâlniseră pe platourile sale de filmare.

Ford a realizat 130 de filme, iar în anul 1973 a primit o distincție specială din partea președintelui Richard Nixon, pentru contribuțiile sale aduse cinematografiei. Pe parcursul întregii sale cariere, a ales pentru filmele sale actori precum Henry Fonda. Kurosawa avea obiceiul de a spune că i-ar plăcea să devină un regizor asemeni lui John Ford.

▸ John Ford este, de asemenea, celebru pentru introducerea nativilor americani în filmele sale; aceștia primeau compensații financiare considerabile.

▾ Scenă din filmul „Ikiru"

◂ Scena culminantă a duelului din filmul „Tsubaki Sanjuro". În rolurile principale - Toshiro Mifune și Tatsuya Nakadai.

▴ „Shichijin no Samurai" („Cei șapte samurai") (1954) a fost unul dintre cele mai costisitoare filme din istoria studiourilor Toho, costurile de producție depășind bugetul companiei pentru anul 1954.

Kurosawa era mereu în căutare de astfel de noi tehnici de filmare și va introduce mereu cel puțin două inovații de acest gen în fiecare film al său. Tehnica sa multifocalizată, conform căreia acțiunea era filmată simultan de mai multe camere, va deveni o obișnuință pentru împătimiții filmelor.

Ultima scenă de mare impact din „Cei șapte samurai" a fost filmată în mijlocul iernii; în timpul filmărilor, actorii au fost stropiți cu apă printr-un furtun. În ciuda acestor scene foarte grele, actorii s-au descurcat de minune. Visul lui Kurosawa de a crea imagini care să prezinte limitele tragediei umane a fost împlinit prin realizarea acestei secvențe de luptă crâncenă care, la rândul ei, va avea mai târziu o influență deosebită asupra tuturor regizorilor din lume (inclusiv George Lucas).

În anul 1955, Kurosawa a început filmările la filmul „Ikimono no Kiroku" („Trăiesc cu teamă" sau, într-o traducere mai literală, „Cronica unei vietăți"). Este cea mai minuțioasă regie a sa din punct de vedere al accentuării trăsăturilor sociale, înfățișând izolarea și teroarea prin care trec oamenii amenințați de o bombă cu hidrogen. Este, de asemenea, primul film profitabil al lui Kurosawa.

Prietenul apropiat al lui Kurosawa, Fumio Hayasaka, unul dintre scenariștii filmului, se îmbolnăvește și moare brusc, în timpul filmărilor. Acest eveniment neașteptat va influența următoarele filme ale lui Kurosawa, pierzându-și acel simț al inocenței pe care îl păstrase până atunci în toate filmele sale.

Filme și detalii

După producția „Ikimono no Kiroku" („Cronica unei vietăți"), filmele lui Kurosawa își vor pierde apectul filozofic care reprezenta o trăsătură distinctivă în filmele anterioare; în schimb, Kurosawa se va concentra pe realizarea de filme pentru amuzamentul maselor.

Cu toate acestea, Kurosawa a continuat să fie obsedat de realism și să acorde o atenție deosebită detaliilor. În filmul din 1961, „Yojimbo" („Garda de corp") va utiliza pentru prima dată un efect sonor care imita sunetul produs de sfârtecarea unui om. Se pare că acest sunet a fost produs prin tăierea unei bucăți de carne cu un cuțit. Kurosawa și-a menținut cele două principii: filmele au succes datorită detaliilor pe care le conțin și trebuie să fie plăcute. Subiectul filmului din anul 1963, „Tengoku to Jigoku" („Paradis și infern") este o răpire; în acest film, Kurosawa face referire constantă la planurile pentru trenul japonez de mare viteză, făcând atât de multe apeluri la autoritățile feroviare încât se pare că acestea începuseră să fie neîncrezătoare în privința lui.

În anul 1965, a fost lansat filmul „Akahige" („Barbă Roșie") care este considerat lucrarea reprezentativă pentru viziunea umanistă a lui Kurosawa. Este povestea oamenilor săraci de la sfârșitul perioadei Edo și a unui medic care îi tratează. Detalii, realism și umanism – toate acestea au fost combinate în „Akahige", evidențiind talentul marelui regizor de a descrie condiția umană. Filmul a primit multe premii, iar actorul Toshiro Mifune a fost apreciat pentru rolul său în cadrul Festivalului de Film de la Veneția.

Kurosawa a fost expus continuu la sursele de iluminat de pe platouri, acest lucru periclitându-i sănătatea. De aceea, în această perioadă începe să poarte ochelari de soare de care apoi părea că nu se desparte niciodată. După ce încheia producția unui film, Kurosawa era extrem de extenuat, aproape incapabil de a mai face alte lucruri. Se spune că această stare dura uneori luni întregi. Avea 55 de ani. Trecuse de vârful carierei sale și începuse să intre în declin.

Depășirea obstacolelor

Vise spulberate

În anul 1964 au fost organizate la Tokio Jocurile Olimpice; până la această dată, Japonia se afla deja pe drumul dezvoltării sale într-o superputere economică. Dezvoltarea televiziunii amenința industria cinematografică. Kurosawa investise enorm în producția filmelor sale, atât timp, cât și bani, deseori lovindu-se de aspecte practice ale gestionării studioului. Între timp, actorul său favorit, Toshiro Mifune îl părăsește pe Kurosawa și își deschide propria companie de producție.

În anul 1966, Kurosawa Productions devine independentă față de studiorile Toho; deoarece odată cu dezvoltarea televiziunii, filmele sale nu se mai bucurau de atât de multă popularitate în Japonia, Kurosawa a început să se axeze pe promovarea acestora în afara granițelor. În data de 30 iunie 1966 se anunță producția unui film care se va intitula „Runaway Train", o coproducție a Kurosawa Productions și a companiei americane de film, Embassy Pictures. Distribuția ar fi trebuit să fie compusă în totalitate din americani, iar Kurosawa ar fi trebuit să regizeze acest film. Din păcate, problemele bugetare și cele privind scenariul, au dus la suspendarea proiectului.

La data de 28 aprilie 1968 se anunța faptul că studiourile Kurosawa Productions și Twentieth Century Fox vor crea împreună un film despre conflictul dintre flotele americane și japoneze în cel de-al Doilea Război Mondial. Filmul avea să se numească „Tora! Tora! Tora!". Kurosawa urma să fie regizorul principal și să coordoneze secvențele japoneze ale filmului; a întreprins cercetări asiduee pentru a elabora scenariul pe baza căruia să se realizeze producția. Printr-un anunț în presă a fost anunțată organizarea de audiții pentru roluri. Prin alegerea unor actori din marele public în locul starurilor de film consacrate, Kurosawa urmărea și introducerea unor figuranți care să semene cu soldații reali. De asemenea, Kurosawa și-a exprimat dorința de a utiliza cât mai puțin cu putință actori profesioniști.

Filmările au debutat în luna decembrie a anului următor, în orașul Kyoto. Producția filmului a fost continuu întreruptă și reluată. Studiourile Twentieth Century Fox și Kurosawa Productions au organizat o conferință de presă în care anunțau faptul că, din motive de sănătate, Kurosawa nu va mai fi regizorul acestei producții. Presa japoneză a anunțat că marele regizor suferea de nevroză. În urma unui control, medicul a declarat că acum Kurosawa este în afara oricărui pericol de natură medicală și că se poate întoarce la lucru, însă președintele studioului Twentieth Century Fox a refuzat să îi mai încredințeze acestuia regia filmului. Șansele lui Kurosawa de a deveni un regizor de succes în străinătate păreau pierdute. De fapt, motivul real al refuzului casei de producție Twentieth Century Fox era o divergență contractuală. Din păcate, Kurosawa nu negociase personal acest contract, ci prin intermediul unui reprezentant. Mai târziu, Kurosawa avea să declare că maniera japoneză și cea americană de realizare a unui film sunt incompatibile. „Tora! Tora! Tora!" va fi finalizat de alți regizori și lansat în anul 1970.

▲ „Dodesukaden" este povestea unui băiețel ciudat care hoinărește pe străzile orășelului său, imaginându-și că se află într-un tren. Este prima producție color a lui Kurosawa.

Recuperare după o tentativă de sinucidere

Deși filmele color erau acum destul de populare în întreaga lume, Kurosawa considera că aceste culori erau artificiale și nerealiste, astfel încât a continuat să realizeze filme alb-negru; în viziunea lui Kurosawa acestea din urmă reușeau să redea mult mai bine realitatea. Cu toate acestea, în anul 1970 se decide să realizeze un film color, „Dodesukaden". Este primul film realizat după „Akahige" („Barbă Roșie"), care fusese lansat cu cinci ani înainte.

◂ Timbru tematic al Olimpiadei de la Tokio.

Ideea filmului pornea de la Shugoro Yamamoto („Kisetu no Nai Machi") și reda viața oamenilor care locuiau în cartierele sărace din orașele Japoniei. A fost finalizat în numai 28 de zile, un ritm neobișnuit pentru producțiile lui Kurosawa. Filmul color a reprezentat un nou început.

La data de 22 decembrie 1971, în mod neașteptat, Kurosawa va încerca să se sinucidă. Starea deplorabilă a industriei cinematografice japoneze, eșecul lui Kurosawa de a realiza o coproducție în străinătate și alte circumstanțe nefavorabile l-au adus pe Kurosawa într-o stare atât de disperată încât a hotărât să își pună capăt zilelor. Din fericire, a scăpat cu doar câteva leziuni. În opinia unora, după ce își dedicase întreaga viață filmului, Kurosawa era împiedicat să se mai exprime artistic, iar această nemulțumire l-ar fi mânat spre sinucidere.

Deși este foarte dificil de știut care a fost cu adevărat motivul care a dus la această tenativă de sinucidere, apropiații lui Kurosawa afirmau că acesta ajunsese să se disprețuiască. Totuși, Kurosawa și-a cerut iertare pentru acest gest și a promis că va continua să realizeze alte filme și că va persevera în acest demers, întrucât asta era tot ceea ce putea face.

Nu a reușit să realizeze filme în Japonia, așa cum de fapt își dorea; în schimb, s-a decis să colaboreze cu regizorii sovietici pentru un film care avea să se intituleze „Dersu Uzala". Filmul se baza pe scrierile de călătorie ale exploratorului militar rus, Vladimir Arseniev pe care Kurosawa îl citise pe când era asistent de regie. La acea vreme, știa să exercite un control complet asupra filmului. Aceasta va fi prima sa producție pe bandă de 70 de milimetri. Filmările au durat doi ani, beneficiind de asistența rusă ce număra 200 de oameni; s-au făcut filmări la temperaturi de sub zero grade Celsius, un aspect dificil, atât pentru actori, cât și pentru echipa de filmare.

În această perioadă, moare mentorul lui Kurosawa, regizorul Kajiro Yamamoto. Kurosawa a continuat filmările în friguroasa Siberie, în numele omului care l-a introdus în lumea cinematografiei. Echipa a simțit că acesta era și motivul pentru care Kurosawa se transformase din nou în regizorul exigent din perioada de vârf a carierei sale. „Dersu Uzala" a fost lansat pentru public în anul 1975. Anul următor, în cadrul ceremoniei de decernare a premiilor Academiei Americane de Film, acest film a primit premiul pentru cel mai bun film străin. Comunitatea cinematografică internațională a fost impresionată de această revenire a lui Kurosawa.

▲ Scenă din filmul „Dersu Uzala". Cea de-a opta lună de filmări în sălbăticia glacială a Siberiei a fost o experiență extremă pentru toți cei implicați. În timpul acestei producții, moare mentorul lui Kurosawa, regizorul Kajiro Yamamoto.

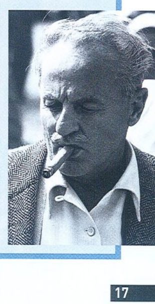
◀ Afișul filmului „Dersu Uzala". Kurosawa ar fi vrut ca rolul principal să îi fie acordat lui Toshiro Mifune, dar producția a stagnat timp de doi ani, iar Mifune nu a mai putut apărea în film. În cele din urmă, rolul a fost distribuit actorului rus, Maxim Munzuk.

Versiune diferită

FILMELE-FANTOMĂ „RUNAWAY TRAIN ȘI „TORA! TORA! TORA!"

După ce a finalizat scenariul pentru „Runaway Train", Kurosawa avea deja în minte schema acestui film. Era o tragedie umanistă, stimulată de emoția și tensiunea create de o locomotivă. Kurosawa considera filmul o nouă provocare, prin care încerca să facă publicul să se simtă într-un tren care gonește pe șine, și nu într-o sală de cinema. Negocierile sale cu colaboratorii americani vor fi însă anulate. Filmul va fi realizat și lansat în Statele Unite în anul 1985, în regia lui Andrei Sergeievici Konchalovsky, avându-i ca protagoniști pe Eric Roberts și John Voight. Kurosawa a fost apreciat pentru scenariul original al filmului.

Același lucru se va întâmpla atunci când Kurosawa va încerca să realizeze „Tora! Tora! Tora!". Regia pentru secțiunile japoneze va fi preluată de Kinji Fukusaku și Toshio Masuda. Kurosawa reușise să regizeze câteva scene în etapa de început a producției, dar problemele bugetare l-au măcinat într-o așa de mare măsură încât deseori avea conflicte cu personalul de producție. În plus, reprezentantul care negociase contractul în numele său se dovedise destul de nepriceput. Kurosawa era acum total izolat și, în cele din urmă, degrevat de misiunea regizorală. Mai târziu, Toshiro Mifune va primi o ofertă din partea studiourilor de producție Twentieth Century Fox pentru realizarea unui film, însă va insista ca această poziție să îi fie atribuită lui Kurosawa, motiv pentru care oferta i-a fost retrasă.

▶ Darryl F. Zanuck, marele producător de la Hollywood, fondatorul studiourilor de producție Twentieth Century Fox. Peste zece dintre producțiile sale au fost nominalizate pentru premiile Academiei Americane de Film.

Punctul culminant al carierei lui Kurosawa

Ce l-a îndemnat pe Kurosawa să continue

„KAGEMUSHA", realizat în 1980, a fost primul film al lui Kurosawa despre universul războinic al samurailor de după „Tora no O wo Fumu Otokotachi" („Bărbații care calcă pe coada tigrului"). Frumusețea Japoniei feudale, ororile războiului și estetica distrugerii vor fi înglobate în acest film care va fi nominalizat la Festivalul de Film de la Cannes, primind premiul cel mare al festivalului, Palm d'Or. În discursul din cadrul ceremoniei de decernare a premiilor, Kurosawa și-a exprimat recunoștința față de profesionalismul de care tehnicienii din industria cinematografică japoneză au dat dovadă în permanență. Se spune că marele regizor avea o personalitate egocentrică și era încă temut pentru atitudinea sa, de „Împăratul Kurosawa", însă acesta știa mai bine decât oricine altcineva faptul că succesul său se datora oamenilor din jurul său care l-au încurajat și l-au îndemnat să continue. Astfel, după cum el însuși menționa la ceremonia de la Cannes, tehnicienii și echipa de filmări au fost elementele cruciale în activitatea sa și i-au determinat succesul.

În luna septembrie a anului 1982, a fost organizată o ceremonie de aniversare a 50 de ani ai Festivalului de Film de la Veneția. Cu această ocazie, Kurosawa a primit Leul de Aur pentru întreaga sa carieră, în semn de recunoaștere a realizărilor sale în domeniul regiei de film.

După „Kagemusha", Kurosawa a început să lucreze la filmul „Ran", o adevărată epopee istorică, producție ce va fi lansată în anul 1985. Deși costurile pentru „Kagemusha" fuseseră foarte mari, Kurosawa a reușit să depășească bugetul acestuia cu „Ran", cel mai costisitor film din istoria cinematografiei japoneze. Punctul culminant al filmului este prăbușirea unui castel, construit special pentru această producție, la un preț exorbitant. În anul 1986, „Ran" a fost nominalizat la premiile Academiei Americane de Film, pentru opt categorii, inclusiv cea pentru cel mai bun regizor; alături de regizorii John Huston și Billy Wilder, Kurosawa a participat la această ceremonie de decernare a premiilor și în calitate de prezentator.

▲ O scenă din filmul „Kagemusha".

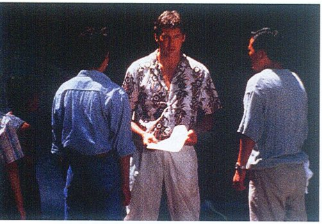
În timpul filmărilor la „Ran" din anul 1985, moare soția lui Kurosawa, Yoko. Kurosawa era cunoscut pentru ospitalitatea sa; deseori, îi invita pe membrii echipei sale la casa lui de vacanță unde organiza un adevărat banchet, cu mâncăruri alese și „sake". Soția și fiica sa erau cele care pregăteau aceste mese. Cu aceste ocazii, Kurosawa discuta relaxat despre film cu echipa sa. Astfel, Yoko devenise un important sprijin pentru Kurosawa. După moartea soției sale, fiica lui Kurosawa va continua acest obicei și va pregăti aceste mese pentru invitații lui Kurosawa.

Energie creativă nestăvilită

Ulterior, Kurosawa va primi susținerea regizorului Steven Spielberg în realizarea filmului său din anul 1990, „Yume" („Vise") care va primi o distincție speci-

▼ Tragedia „Regele Lear" a lui Shakespeare a fost adaptată de către Kurosawa la marele ecran, într-un nou decor, cel al Japoniei feudale, în filmul „Ran". Kurosawa afirma că își dorise de mai mult de zece ani să realizeze acest film. Producția a durat 237 de zile, beneficiind de o distribuție fără precedent: 12.000 de actori și 15.000 de cai.

▲ Starul hollywoodian Richard Gere a jucat în rolul principal din ultimul film al lui Kurosawa, „Rapsodie de august"(„Hachigatsu no Kyoshikyoku"). Scenariul este bazat pe lucrarea lui Kiyoko Murata „Nabe no Naka" care a primit Premiul Akutagawa. Kurosawa a scris scenariul pentru acest film în numai 17 zile, la scurt timp după încheierea filmărilor la „Yume".

Clipe personale

CASA DE VACANȚĂ A LUI KUROSAWA DIN GOTEMBA ȘI CAMERA SA DE LUCRU

Multe dintre filmele lui Kurosawa au fost realizate în orașul Gotemba. Kurosawa era încântat de peisajul din împrejurimile orașului situat pe versantul sud-vestic al muntelui Fuji. A construit chiar și o casă de vacanță acolo, cu vedere spre munte. Deasupra sobei se află o impresionantă colecție de căpestre. Întreaga construcție păstra o atmosferă măreață, demnă.

De fiecare dată când Kurosawa se retrăgea în această locuință își petrecea timpul citind, scriind scenarii și elaborând structura următorului său film. Neatenția fiicei lui Kurosawa și a câtorva prieteni la stingerea focului din casă a dus la incendierea completă a structurii construcției. Kurosawa nu s-a frământat prea mult din cauza acestui incident, afirmând că este doar o casă care arde ușor. Acest incident și reacția lui Kurosawa față de el, demonstrează faptul că avea o fire mărinimoasă.

Casa de vacanță a fost reconstruită; cu această ocazie, Kurosawa a invitat echipa implicată în producția filmului „Ran" pentru a sta de vorbă. Ideile exprimate atunci au fost utilizate de regizor în filmele sale. Unele dintre aceste întâlniri erau uneori filmate și transmise prin intermediul televiziunii. În cadrul acestor întâlniri, Takeshi Kitano și Hayao Miyazaki vor avea ocazia să îl cunoască pe Kurosawa; cei doi sunt succesorii lui Kurosawa, aducând contribuții importante cinematografiei japoneze a secolului XXI.

ală de onoare la premiile Academiei Americane de Film din acel an. Până la acea dată, o astfel de distincție mai fusese acordată numai actorilor Charlie Chaplin și Mickey Rooney.

Prezentarea premiului a fost făcută de George Lucas și Steven Spielberg, doi regizori care au fost considerabil influențați de Kurosawa. Următorul său film, „Hachigatsu no Kyoshikyoku" („Rapsodie de august"), realizat în 1991, se concentrează pe subiectul atacului cu bomba atomică asupra Japoniei, avându-l în distribuție pe Richard Gere, în rolul unui reprezentant al celei de-a doua generații de japonezi americani. Filmul a fost foarte bine primit la Festivalul de Film de la Cannes, fiind apreciat de regizori precum Sidney Lumet.

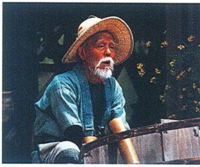
La opt luni după lansarea filmului „Rapsodie de august", a fost anunțată producția următorului film al lui Kurosawa, „Madadayo" („Încă nu!"). Acesta din urmă a fost lansat în anul 1993. Kurosawa fusese implicat în regia de film de peste cinci decenii, iar „Madadayo" era cel de-al treizecilea film al său. Îl considera una dintre cele mai bune producții ale sale. În luna decembrie a anului 1997, partenerul de lucru al lui Kurosawa, actorul Toshiro Mifune, se stinge din viață. Kurosawa era extrem de slăbit și nu a putut participa la ceremonia de înmormântare a prietenului său; a trimis însă un mesaj în care elogia realizările marelui actor.

În luna martie a anului 1998, Kurosawa dădea semne că sănătatea sa este tot mai șubredă. La data de 6 septembrie a aceluiași an, Kurosawa moare în urma unei hemoragii cerebrale, în casa sa din Tokio. Avea 88 de ani. Până în ultima clipă a vieții sale, Kurosawa a reprezentat o adevărată chintesență în regia filmului japonez.

Este minunat să trăiești!

Akira Kurosawa a introdus cinematografia japoneză într-o adevărată eră de aur și a continuat să o susțină cât timp a trăit. Îi plăcea să se afle pe platou și, înainte de a începe o producție, era nerăbdător asemeni unui copil. În zilele în care nu regiza i se părea că nu trăiește. Atunci când era aproape de dezastru în carieră, a reușit să o ia de la capăt, cu o nouă inspirație și strălucire. În ultimii ani ai vieții a suferit pierderea mai multor apropiați. În ultimele zile, Kurosawa mărturisea că dintre toți apropiații săi, nu a mai rămas niciunul; se simțea extrem de singur. În ciuda acestor necazuri, nu și-a pierdut nicio clipă pasiunea pentru regie sau forța creativă. Un personaj din ultimul său film, „Yume", spune că este minunat să trăiești, pentru că viața omului este plină de lucruri interesante și de multe bucurii. Notițele pentru un scenariu pe care Kurosawa îl compunea în ultimele zile ale vieții sale conțin un pasaj în care afirmă că, deși nu poți fi mereu tânăr, este minunat să trăiești, indiferent ce s-ar întâmpla.

Viața sa a fost o sumă de momente de faimă și de tragedie. Succesul său în lumea filmului se datorează energiei sale creative, talentului, entuziasmului aproape copilăresc, pasiunii pentru film și forței imaginației. Capodoperele care i-au adus celebritatea și l-au transformat într-un dintre cei mai mari regizori din lume păstrează vie amintirea spiritului și energiei creative a lui Kurosawa. Filmele sale vor reprezenta premisele inspiraționale pentru următorii regizori care se vor afirma în cinematografia secolului XXI.

▲ Filmul din 1990 al lui Kurosawa, intitulat „Yume" („Vise") este alcătuit din opt secvențe scurte care au ca motiv visele lui Kurosawa.

▶ „Madadayo" este cel de-al treizecilea film în regia lui Kurosawa; acesta redă căldura și seninătatea unei legături speciale între un profesor și elevii săi. Kurosawa a afirmat că atunci când a realizat acest film avea în minte imaginea profesorului său, Keiji Tachikawa.

Capodopere ale esteticii şi tenacităţii

Abilitatea sa de a realiza filme care să fie pe placul militariştilor japonezi sau, mai târziu, al ocupanţilor americani nu trebuie considerată semnul unei „schizofrenii" culturale sau al unei neutralităţi politice, deoarece filmele sale au cel puţin o minimă valoare propagandistică; ele vor constitui premisele unor subiecte care vor deveni teme majore ale filmelor sale. Stilul său, de asemenea, este un amalgam: o dialectică abilă a marilor tradiţii în materie de imagine ale filmului mut, dinamismul cinematografiei sovietice (oarecum întruchipate în prietenia japonezo-rusă, dramatizată în filmul său „Dersu Uzala" din anul 1975) şi regia epocii de aur hollywoodiene (care explică uşurinţa cu care regizorii americani realizează remake-uri după opera sa). Multe dintre filmele lui Kurosawa vor primi premii la festivalurile internaţionale de film. Sensibilitatea artistică desăvârşită a lui Kurosawa – cultivată prin tenacitatea şi neobositul său spirit însetat de cunoaştere – a fost recunoscută de experţii în cinematografie din întreaga lume.

Filmele care au uimit lumea

Despre imensa poartă pe care a creat-o pentru scena introductivă din filmul „Rashomon", Kurosawa spunea că, în mintea sa, aceasta părea că se măreşte treptat, zi de zi. A prezentat studioului planurile concepute pentru acest film, dar se pare că specialiştii nu au înţeles prea bine ce intenţiona Kurosawa şi au ezitat să îi finanţeze producţia. Între timp, poarta pe care Kurosawa o concepuse în minte creştea tot mai mare. În film a fost utilizată o poartă cu o faţadă de aproximativ 33 de metri, cu o lăţime de 22 de metri şi 20 de metri înălţime. Cu toate acestea, nu există scene care să redea impactul vizual al mărimii impresionante a acestei porţi; numai anumite porţiuni ale acesteia apar în film. Chiar dacă nu era necesar, Kurosawa a insistat ca poarta să fie construită integral.

Dintotdeauna Kurosawa a considerat că filmele reprezintă suma detaliilor pe care le conţin. Această minuţiozitate se reflectă în realismul filmelor pe care le-a regizat. Însă pe Kurosawa nu îl caracteriza numai atenţia asupra detaliilor: nu făcea niciun compromis atunci când era vorba de a reda frumosul pe peliculă. Astfel, Kurosawa era în stare de orice pentru a obţine imaginea pe care o dorea. A folosit furtunuri de incendiu pentru a crea iluzia unor averse torenţiale de ploaie şi a focalizat camerele pe soare, chiar dacă această tehnică era un tabu la acea vreme, din cauza pericolului de a arde filmul. „Rashomon" a fost primul film al lui Kurosawa care a fost recunoscut de comunitatea internaţională cinematografică; pasiunea şi devotamentul său în captarea imaginilor pe care le dorea au dus la obţinerea acestui renume internaţional.

Kurosawa şi-a urmat visul până la capăt

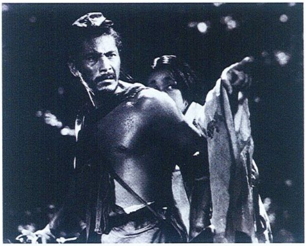
Motto-ul lui Kurosawa era „Fii brav ca un înger şi vigilent ca un demon". La patru ani după debutul său internaţional cu „Rashomon", a regizat „Shichijin no Samurai" („Cei şapte samurai"). Un episod al acestuia îi este dedicat lui Kurosawa şi abnegaţiei sale în realizarea propriei viziuni estetice.

Costurile ridicate de producţie pentru „Cei şapte samurai" nu aveau precedent în cinematografia japoneză. Practic, acest film a costat de mult mai multe ori decât o producţie tipică a studiourilor Toho. Mai mult decât atât, producţia acestui film a durat peste un an. Kurosawa ştia că este posibil ca studioul să se amestece în lucrările sale; în consecinţă, aproape că a finalizat filmul, lăsând la urmă cea mai importantă scenă, cea a bătăliei.

Cu toate acestea, Kurosawa îşi promisese că va crea o scenă de bătălie pe care nici

▲ Scenă din filmul „Rashomon"

▲ O scenă din „Rashomon" ai cărei protagonişti sunt actorii Toshiro Mifune şi Machiko Kyo.

„Nu știu încă nimic despre filme."

măcar marele John Ford nu ar fi putut să o introducă în „western"-urile sale; deși studioul a încercat să intervină, nu era însă nicio cale pentru ca marele regizor să fie deturnat de la planurile sale. Se poate spune că lui Kurosawa i s-a ivit șansa de a avea succes. Într-o zi, cei de la studio i-au cerut să îi prezinte ce reușise să finalizeze până în acel moment, iar Kurosawa le-a arătat numai secvențele care erau deja editate. Când au văzut secvențele în care actorul Mifune era implicat în bătălie, știau că nu mai există niciun mijloc prin care să poată opri filmările scenei culminante, indiferent cât de costisitoare s-ar fi dovedit a fi aceasta.

Prin natura lor, studiourile încearcă să mențină costurile de producție cât mai mici pentru a maximiza profiturile. Cu toate acestea, regizorii de film nu au gândit niciodată așa. De aceea, uneori este nevoie ca autorul unui film să se lupte cu studiourile pentru ca producția să fie realizată în conformitate cu viziunea sa. Kurosawa considera că regizorul nu trebuie să își neglijeze atribuțiile de autor. Astfel, Kurosawa își îndruma echipa, ud până la piele, în principala scenă de bătălie din „Rashomon", concepută a se desfășura în mijlocul iernii. Cu ghetele pline de noroi și tocurile rupte, Kurosawa demonstra, o dată în plus, dăruirea excepțională față de meseria sa.

▲ Scenă din filmul „Dersu Uzala".

▼ Scenă din filmul „Cei șapte samurai"

Îndemnuri către cai și tigri

„Dersu Uzala" este ecranizarea poveștii unui vânător care trăiește în friguroasa sălbăticie siberiană. Tigrii au un rol important în film. Kurosawa a insistat să se utilizeze tigri adevărați și, în opinia sa, cei care fuseseră crescuți în astfel de scopuri nu erau îndeajuns de buni. A cerut să fie prins un tigru sălbatic. În cele din urmă, au ales un tigru sălbatic și unul dresat. Tigrul sălbatic nu urma însă instrucțiunile așa cum o făcea cel dresat și nici măcar nu se uita la cameră. Atunci, Kurosawa a început să urle la el: „Hei, tigrule, uită-te la mine!".

Cu alte cuvinte, Kurosawa încerca să îi dea indicații regizorale unui tigru, așa cum făcea cu oricare alt actor. Pasiunea lui Kurosawa pentru regie și firea sa care nu accepta compromisuri l-au determinat să ducă la bun sfârșit și comunicarea pe platou cu animalele.

Kurosawa a inclus și mulți cai în scenele sale de bătălie. Se spune că la un moment dat a țipat la un cal, îndemnându-l să fie mai expresiv. Acesta era regizorul Kurosawa. Era captivat de munca sa. Tenacitatea și consecvența firii sale sunt relevate și de faptul că, pe când era asistent de regie, visa să transpună materialul-sursă din „Dersu Uzala" într-un film, lucru pe care l-a realizat, în cele din urmă, chiar dacă 30 de ani mai târziu.

Este cunoscut și pentru realizarea de storyboard-uri (desene care înfățișează secvențe din film) în etapa de pre-producție, înainte de începerea filmărilor. Avusese probleme cu finanțarea pentru „Kagemusha"; în fiecare zi în care procesul de colectare de fonduri se prelungea, el continua să deseneze secvențele de filmare. Aceste storyboard-uri erau realizate într-o așa manieră, încât personalul tehnic și actorii să aibă apoi o imagine mai clară a viziunii lui Kurosawa asupra filmului.

Pe când era adolescent, Kurosawa visase să devină un pictor renumit, care să fie apreciat de comunitatea artistică pariziană. Talentul artistic asupra căruia s-a concentrat în această perioadă i-a fost cum nu se poate mai util mai târziu, ca regizor, când realiza desenele cu secvențele ce urmau să fie incluse în film.

Tenacitatea a costat 400 de milioane de yeni

Adaptată după tragedia „Regele Lear", scrisă de William Shakespeare, la care s-au adăugat elemente specifice folclorului japonez, „Ran" este o epopee cinematografică despre ambiție, mândrie și bătrânețe. În contrast cu scenele de luptă din „Cei șapte samurai", „Ran" prezintă o viziune grafică senzorială a violenței instinctive din sufletul omenesc. Prin procedeul „sfumato", împrumutat din pictură, culorile în care este redată armata vrăjmașă au fost înecate în atmosfera cromatică din jur, pierzându-și conturul; astfel, Kurosawa reușește să imprime unui peisaj senin, luminos, anumite tonuri arficiale și nepământești care semnifică tragedia umană și absurditatea distrugerilor. Pe măsură ce conflictul se intensifică, aceste imagini se contopesc într-o cronică halucinantă și sfâșietoare a revelației și decăderii lui Hidetora. În cele din urmă, înlăturat de familia sa și umilit de consecințele propriilor sale acțiuni, Hidetora se reîntoarce la o stare de inocență pură și cutreieră ținutul – departe de nebunia violenței –, regăsindu-și o efemeră pace interioară.

▲ Scenă din filmul „Kagemusha" din anul 1980, care a înregistrat un nou record, fiind la acea vreme cel mai scump film japonez realizat vreodată.

▲ Scenă din filmul „Ran", lansat în anul 1985. Kurosawa susținea faptul că acest film a fost, de fapt o etapă în procesul de producție al filmului „Ran", realizat ulterior.

Pentru acest film, Kurosawa a construit un castel pe versantul muntelui Fuji. Echipei tehnice, formate din patru sute de oameni, i-au fost necesare 127 de zile pentru a construi castelul. Era mai degrabă o construcție similară unei clădiri cu șase etaje din zilele noastre decât un decor de fațadă tradițională. Ulterior, decorul a fost ars într-o scenă de incendiu care apare în film. Întrebat la o conferință de presă dacă regretă faptul că un castel atât de scump a fost ars, Kurosawa a răspuns că nu regretă nimic, deoarece construise castelul special pentru a fi ars. Kurosawa a considerat că arderea castelului a fost necesară pentru a surprinde nota realistă pe care dorea să o imprime acestei scene. În timp ce se filma momentul culminant, locul de filmare a fost cuprins de un taifun devastator; Kurosawa a filmat scena și a adăugat-o în film; părea că el însuși a invocat furtuna pentru a obține imaginea pe care o dorea.

În cariera sa de regizor, Kurosawa a fost întotdeauna propulsat de visele sale și de tenacitatea sa de a le da viață prin imaginea de pe marele ecran. Acorda atenție celor mai mici detalii și nu făcea niciun compromis în determinarea sa de a crea filmele pe care le dorea. Astfel, niciodată nu a regretat niciunul dintre eforturile depuse pe parcursul întregii sale vieți. Într-un discurs ocazionat de primirea unui premiu acordat de Academia Americană de Film, Kurosawa afirma că nu știe încă nimic despre cinematografie. Kurosawa nu a făcut rabat de la niciun fel de cheltuieli necesare în vederea surprinderii imaginilor, așa cum acestea se desfășurau în viziunea sa, iar acest lucru ducea deseori la costuri de producție considerabile. Recunoașterea internațională ca regizor va justifica eforturile și costurile implicate de activitatea sa.

KUROSAWA ȘI SUCCESUL INTERNAȚIONAL AL CINEMATOGRAFIEI JAPONEZE

Meritele lui Kurosawa au fost recunoscute și în afara Japoniei; a primit numeroase distincții la festivalurile de film și alte astfel de evenimente internaționale.

Filmele lui Kurosawa, în special, și cinematografia japoneză, în general, au devenit cunoscute întregii lumii prin intermediul Festivalului de Film de la Veneția, care are cea mai îndelungată tradiție și este unul dintre primele trei mari festivaluri internaționale de film, alături de cele organizate la Berlin și Cannes. În anul 1951, filmul „Rashomon" a primit premiul festivalului Leul de Aur, un eveniment monumental, care marca prima victorie a cinematografiei japoneze într-o competiție internațională. În anii ce au urmat, multe alte filme japoneze vor fi premiate în cadrul acestui festival, dar Kurosawa este cel care a deschis drumul spre aceste succese. Filmele lui Takeshi Kitano, în special, vor fi foarte apreciate în ultimii ani.

Festivalul de Film de la Cannes, cel mai mare festival de film din lume, a fost organizat pentru prima dată la câțiva ani după cel din Veneția; din cauza celui de-al Doilea Război Mondial, primul festival a fost organizat abia în anul 1946. Primul film japonez care a fost premiat la Festivalul de Film de la Cannes a fost adaptarea cinematografică din 1952 a povestirii „Genji Monogatari" („Povestea lui Genji"). Kurosawa va primi în anul 1980 marele premiu (trofeul Leul de Aur) al Festivalului de Film de la Cannes pentru filmul „Kagemusha".

Festivalul Internațional de Film de la Berlin a fost organizat pentru prima dată în anul 1951 și, deși este cel mai nou dintre cele trei mai festivaluri de film ale lumii, el ocupă al doilea loc ca prestigiu după cel de la Cannes. Filmele japoneze au fost premiate în cadrul acestui festival pentru prima dată în anul 1953, iar Kurosawa va primi marele premiu al festivalului (trofeul Ursul de Argint) în anul 1954 pentru „Ikiru" („A trăi"). Ulterior, vor fi premiate și alte filme japoneze, culminând cu marele premiu acordat în anul 2002 regizorului Hayao Miyazaki pentru filmul de animație „Sen to Chihiro no Kamikakushi" („Misterioasa dispariție a lui Chihiro").

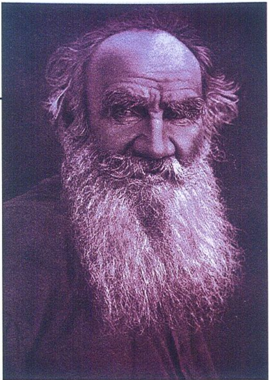
Poate cea mai renumită distincție pe care o poate primi un film este cea conferită de Academia Americană de Film din Statele Unite (trofeul Oscar). Ceremonia de decernare a acestor premii este puternic mediatizată în întreaga lume. Deși cele trei festivaluri de film menționate anterior tind să se concentreze pe așa-numitele filme „de artă", Academia Americană de Film aduce în prim-plan producțiile care corespund gustului marelui public. Deoarece premiile Oscar se concentrează pe producțiile de la Hollywood, actorii și filmele japoneze primesc destul de rar distincții din partea Academiei Americane de Film. Cu toate acestea, producțiile japoneze au primit în câteva rânduri premiul pentru cel mai bun film străin. Filmul lui Kurosawa „Rashomon" a primit un astfel de premiu în anul 1952. „Dersu Uzala" a primit același premiu în anul 1976. „Ran" a primit premiul pentru cel mai bun design de costume la ceremonia din 1986, iar în anul 1990, Kurosawa va primi o distincție de onoare, după realizarea filmului „Yume", distincție care nu mai fusese atribuită până atunci decât lui Charlie Chaplin și lui Mickey Rooney.. Succesorii lui Kurosawa din domeniul cinematografiei japoneze au avut succes și la Oscar; Hayao Miyazaki a primit Oscarul în anul 2003 pentru cel mai bun film de animație, „Sen to Chihiro no Kamikakushi" („Misterioasa dispariție a lui Chihiro").

Filmografia și premiile

Anul	Titlul filmului	Cel mai important premiu / Festivalul
1943	„Sugata Sanjiro"	
1944	„Cel mai frumos" („Ichiban Utsukushiku")	
1945	„Sugata Sanjiro 2"	
1946	„Nu-mi regret tinerețea" („Waga Seishun ni Kuinashi")	
1947	„Subarashiki Nichiyobi"	
1948	„Înger beat" („Yoidore Tenshi")	
1949	„Câine vagabond" („Nora Inu")	
1949	„Duel tăcut („Shizukanaru Ketto")	
1950	"Rashomon" „Scandal"(„Shubun")	Leul de Aur, Festivalul de Film de la Veneția
1951	„Idiotul"(„Hakuchi")	
1952	„A trăi"(„Ikiru")	Ursul de Argint, Festivalul de Film de la Berlin
1954	Cei șapte samurai" („Shichijin no Samurai")	Leul de Aur, Festivalul de Film de la Veneția
1955	„Cronica unei vietăți" („Ikimono no Kiroku")	
1957	„Castelul păianjenului" („Kumonosu-Jo") „Hăul"(„Donzoko")	Premii la festivalurile din Londra și Lisabona
1958	„Fortăreața ascunsă" („Kakushi Toride no San Akunin")	Distincție specială, Festivalul de Film de la Berlin
1960	„Ticăloșii dorm bine" („Warui Yatsu Hodo Yoku Nemuru")	
1961	„Garda de corp"(„Yojimbo")	
1962	„Tsubaki Sanjuro"	
1963	„Paradis și infern"(„Tengoku to Jigoku")	
1965	„Barbă Roșie"(„Akahige") („Waga Seishun ni Kuinashi")	Premiul San Giorgio, Festivalul de Film de la Veneția
1970	„Dodesukaden"	
1975	„Dersu Uzala"	Premiul Academiei Americane de Film pentru cel mai bun film străin Premiul San Giorgio, Festivalul de Film de la Veneția
1980	„Kagemusha"	Palm d'Or, Festivalul de Film de la Cannes Premiul Cesar pentru cel mai bun film străin
1985	„Ran"	Premiul Academiei Americane de Film pentru cel mai bun costum Cel mai bun film într-o limbă străină, Academia Britanică de Film și Arte Televizate (BAFTA)
1990	„Vis"(„Yume")	Distincție specială, Academia Americană de Film
1991	„Rapsodie de august" („Hachigatsu no Kyoshikyoku")	
1993	„Încă nu!"(„Madadayo")	

Legăturile lui Kurosawa cu marii artişti

Imaginaţia lui Kurosawa a fost stimulată de cărţile pe care le-a citit şi de filmele pe care le-a vizionat în copilărie. Pornind la drum cu acest bagaj inspiraţional, Kurosawa va realiza filme care vor impresiona şi încânta publicul din întreaga lume, dar care, în aceeaşi măsură, vor stimula noua generaţie de realizatori de film pentru a-i păşi pe urme. Influenţa sa continuă să se propage în lucrările artiştilor din întreaga lume, chiar şi după moartea sa.

Marele scriitor rus care a reprezentat sursa de inspirație pentru energia creativă a lui Kurosawa

Lev Tolstoi (1828-1910)

Kurosawa susținea ideea că cele mai bune cărți devin și mai interesante de fiecare dată când le recitești. O astfel de carte pe care, Kurosawa o va reciti de peste treizeci de ori de-a lungul vieții sale, este romanul „Război și pace" al scriitorului rus Lev Tolstoi.

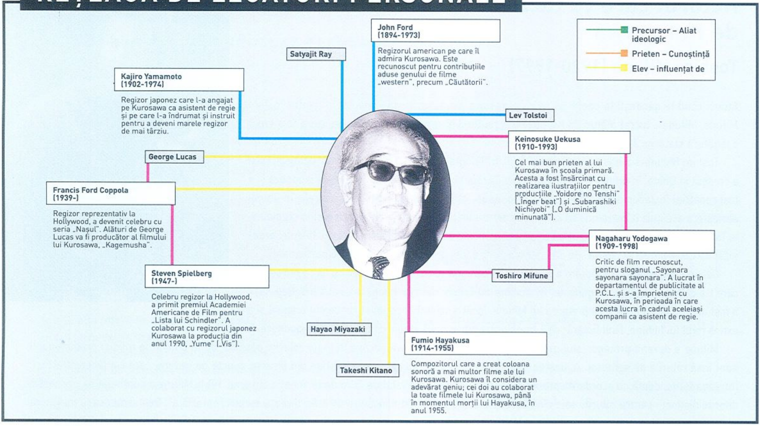
Lev Tolstoi a fost unul dintre cei mai prolifici scriitori ruși – romancier, eseist, dramaturg și filozof, anarhist creștin pacifist și reformator în domeniul educației. El a fost cel mai influent membru al familiei aristocrate Tolstoi.

Născut la 28 august, 1828, în Iasnaia Poliana, gubernia Tula, în Rusia, Lev Tolstoi făcea parte dintr-o familie binecunoscută de vechi nobili ruși; familia Tolstoi avea legături cu cele mai importante familii din artistocrația rusă. Lev Tolstoi era văr cu Alexandr Pușkin. A rămas întotdeauna nobilul cu conștiință de clasă, care prețuia impecabila sa pronunție franțuzească și care se ținea departe de cercurile intelectualilor.

La începutul secolul al XVIII-lea, Petru cel Mare îi conferă străbunului lui Tolstoi, Petre Andreevici Tolstoi, titlul de conte. Părinții lui Lev Tolstoi au murit pe când acesta era copil și a fost crescut de rude. În anul 1844, Lev Tolstoi începe să studieze dreptul și limbile orientale la Universitatea din Kazan, însă nu și-a luat niciodată diploma. Nemulțumit de standardele din învățământ, a abandonat studiile și s-a întors în Iasnia Poliana, după care a petrecut mai mult timp în Moscova și Sankt Petersburg.

Tolstoi este recunoscut ca unul dintre cei mai mari romancieri, în special pentru capodoperele sale „Război și pace" și „Anna Karenina". Aceste două romane, care înfățișează în mod realist și elocvent viața în Rusia secolului al XIX-lea, reprezintă apogeul prozei realiste. Susținător al eticii filozofice, Lev Tolstoi era cunoscut pentru ideile sale de rezistență prin non-violență care, la rândul lor, au influențat personalități al secolului XX, precum Mahatma K. Gandhi și Martin Luther King Jr.

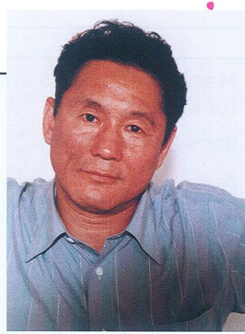
REȚEAUA DE LEGĂTURI PERSONALE

▲ Personalitățile din casetele pe fundal gri sunt prezentate în detaliu în acest capitol.

Geniul contemporan cu viziune unică asupra lumii

Takeshi Kitano (1947-)

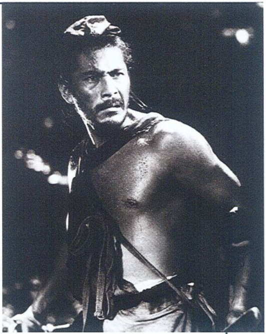
Takeshi Kitano, născut la 18 ianuarie 1947, în Umejima, Adachi, în apropiere de Tokio, este comediant, actor, prezentator, scriitor, poet, pictor, designer de jocuri video, editor de film și regizor; a primit aprecieri critice, atât în Japonia, cât și în străinătate, pentru lucrările sale cinematografice, caracterizate prin manierism. Pentru anul 1993, Takeshi Kitano și Akira Kurosawa planificaseră lansarea filmului „Sonatine", respectiv „Madadayo". Cei doi s-au întâlnit la casa de vacanță a lui Kurosawa din apropierea muntelui Fuji. În glumă, Kitano i-a spus lui Kurosawa că și-a luat libertatea de a-i „fura" multe tehnici de regie.

Kitano a înregistrat un mare success ca și comediant cu personajul său „Beat Takeshi". Debutul său în regie a avut loc în anul 1989, cu filmul „Violent Cop". Deși se aștepta ca el să dețină, pur și simplu, rolul principal în film, Kitano a jucat și rolul regizorului acestuia. Prezentarea violenței grafice în acest film a fost un adevărat șoc pentru industria de film japoneză. În anul 1993, va lansa „Sonatine" care se va bucura de răsunet internațional.

Kitano a fost implicat într-un înfiorător accident de motocicletă în anul 1994. A suferit leziuni care îi puteau afecta viața, însă, într-un mod aproape miraculous, a reușit să se recupereze. Va continua cu filmul „Hana-Bi" („Focuri de artificii") care va primi premiul Leul de Aur la Festivalul de Film de la Veneția, după lansarea acestuia din anul 1997. Sensibilitatea estetică a lui Kitano a fost recunoscută pe plan internațional și i-a adus în anul 1999 o distincție specială acordată de către guvernul francez.

Actorul care va lucra mereu alături de Kurosawa

Toshiro Mifune (1920-1997)

Atunci când te gândești la opera lui Akira Kurosawa, un actor îți vine imediat în minte: Toshiro Mifune. Mifune a lucrat alături de Kurosawa în multe dintre producțiile acestuia, ceea ce a creat o legătură statornică între cei doi.

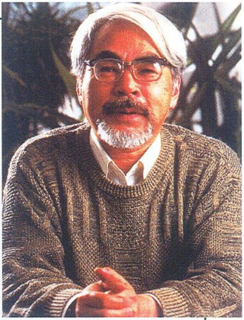
Toshiro Mifune s-a născut la 1 aprilie 1920, în Tsingtao, China; părinții săi erau japonezi. Deși a crescut în China, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial s-a înrolat în armata japoneză și a fost repatriat în Japonia după încheierea războiului. Tatăl său avea un atelier fotografic în China; atmosfera acestuia îl îndeamnă să candideze pentru un post de cameraman asistent la studiourile Toho. Deși primise slujba, i-a atras atenția un concurs pentru descoperirea de noi talente, organizat de către studio și, alături de alți câțiva actori, a fost ales din peste 4.000 de participanți.

Cea mai importantă colaborare a lui Mifune în întreaga sa carieră a fost cea cu Akira Kurosawa, care l-a distribuit în rolul de gangster în „Yoidore no Tenshi" („Înger beat") în anul 1948. Regizorul a fost atât de încântat de interpretarea lui Mifune, încât a schimbat complet conceptul original și a extins rolul lui Mifune, fiind hotărât să îl transforme într-o nouă stea a cinematografiei japoneze.

Mifune a devenit protagonistul preferat al filmelor lui Kurosawa, jucând în toate rolurile posibile, de la polițist la medic; predominante sunt însă rolurile de samurai. A jucat în „Rashomon", povestea unei crime relatate din diverse puncte de vedere, care l-a făcut celebru în întreaga lume, odată cu acordarea premiului Leul de Aur la Festivalul de Film de la Veneția din anul 1951. Mifune a continuat să primească diferite distincții pentru rolurile sale din „Cei șapte samurai", „Tronul însângerat", „Fortăreața ascunsă" și „Hăul". De asemenea, a mai lucrat și cu alți regizori proeminenți, de pildă cu Kenji Mizoguchi, în producția sa din anul 1952, „Viața lui Oharu" și în trilogia samurailor, regizată de Hiroshi Inagaki. Totuși, cele mai de succes roluri ale sale au fost cele realizate în regia lui Kurosawa. Mifune s-a stins din viață în anul 1997, după o lungă și productivă carieră.

Marele regizor de animație și succesorul lui Kurosawa

Hayao Miyazaki (1941-)

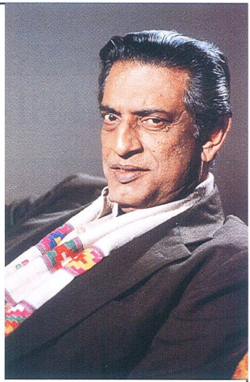
Deseori se spune că Hayao Miyazaki este succesorul de drept al lui Akira Kurosawa. Atenția obsesivă pentru detalii a lui Kurosawa poate fi remarcată în filmele lui Miyazaki. Asemeni lui Takeshi Kitano, Miyazaki îl va întâlni pe Kurosawa la casa de vacanță a acestuia din apropierea muntelui Fuji. Miyazaki era de părere că opera lui Kurosawa nu a fost recreată în măsura pe care o merită de către tinerii regizori din industria filmului japonez; pentru a compensa aceasta, a realizat filmul său de animație „Mononoke Hime" („Prințesa Mononoke").

Exceptând comunitățile iubitorilor de producții de animație, Miyazaki era total necunoscut în Occident, până în momentul lansării fillmului „Prințesa Mononoke" în 1997. Până la acea dată, filmele sale se bucuraseră deja de success comercial și critic în Japonia și în Asia de Est. De exemplu, în Japonia, „Prințesa Mononoke" era filmul cu cele mai mari încasări din toate timpurile.

Filmele lui Miyazaki tratează, în general, teme comune, precum relația omului cu natura și tehnologia, și dificultatea de a păstra o etică pacifistă. Protagoniștii filmelor sale sunt deseori femei tinere sau fete, puternice și independente; personajele negative sunt deseori ambiguee din punct de vedere moral și care reușesc să se reabiliteze în final.

Filmele lui Miyazaki au înregistrat, în general, succese financiare, iar acest lucru a condus la compararea acestuia cu animatorul american, Walt Disney. Totuși, Miyazaki nu s-a considerat niciodată creatorul unui imperiu al animației, ci doar un animator îndeajuns de norocos pentru a fi realizat filme cu o forță creativă totală. În anul 2006, revista „Time Magazine" l-a declarat pe Miyazaki unul dintre cei mai influenți asiatici din ultimii 60 de ani.

Regizorul indian care l-a admirat pe Kurosawa

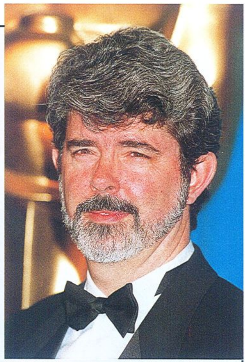
Satyajit Ray (1921-1992)

Satyajit Ray este un celebru regizor indian. Când a fost întrebat care este regizorul său străin favorit, Ray a răspuns că un astfel de autor este Akira Kurosawa. Filmele lui Satyajit Ray nu au avut niciodată succes în Japonia, lucru de care Ray a fost dezamăgit.

Născut în orașul Calcutta, într-o familie bengaleză, proeminentă în lumea artelor și a literelor, Ray a studiat la Presideny College și la Universitatea Visva-Bharati. Inițial creator de reclame, Ray a fost introdus în cinematografie după ce a vizionat filmul neorealist „Hoțul de biciclete", în timpul unei vizite în Londra, de către regizorul Jean Renoir.

Ray a regizat 37 de filme, inclusiv filme de ficțiune, documentare și scurt-metraje. Primul său film, „Pather Panchali" a primit 11 premii internaționale, inclusiv distincția „Best Human Document" la Festivalul de Film de la Cannes. Împreună cu „Aparajito" și „Apur Sansar", filmul alcătuiește „Apu trilogy". Ray s-a ocupat inclusiv de scrierea de scenarii, actorie, coloană sonoră, cinematografie, regie artistică, editare și concepere grafică a titlurilor genericelor și a materialelor de publicitate. Ray era și scriitor, editor, ilustrator, designer și critic de film. A primit multe premii semnificative în cariera sa, inclusiv Premiul de Onoare al Academiei Americane de Film în anul 1992.

Împreună cu soția sa, Yoko, Kurosawa l-a vizitat o dată pe Ray. Yoko mărturisea că nu mai întâlnise un bărbat atât de deosebit ca Ray. Ray s-a stins din viață în anul 1992.

Tânărul star hollywoodian influențat de Kurosawa

George Lucas (1944-)

Filmul lui Kurosawa „Kakushi Toride no San Akunin" („Fortăreața ascunsă") este celebru deoarece a reprezentat materialul-sursă din care s-a inspirat George Lucas pentru lucrarea sa reprezentativă „Star Wars" („Războiul stelelor"). Personajele din filmul lui Kurosawa se vor „reîncarna" în „Războiul stelelor". Cei doi protagoniști din „Fortăreața ascunsă" devin roboții R2D2 și C3PO, iar rolul lui Toshiro Mifune va fi reprezentat de Luke Skywalker.

Sunt nenumărați regizorii care au vizionat filmele lui Kurosawa în adolescență; aceste filme le-au insuflat dorința de a deveni regizori de film. George Lucas însă a afirmat că influența lui Kurosawa l-a făcut să se privească pe sine însuși drept un fel de „fiu" al marelui creator japonez.

Când George Lucas a debutat ca regizor, în anii '70, era considerat de către cei din studiourile de la Hollywood un fel de „copil teribil". Se spune că universul regiei hollywoodiene era total schimbat după succesul lui Lucas cu „Războiul stelelor". Unii afirmă ca succesul acestui film a creat ideea de „box office" în industria cinematografică, cu accent pe efectele speciale și elementele de umor și amuzament, vizând înregistrarea de profituri substanțiale.

George Lucas îi va oferi mai târziu asistență lui Akira Kurosawa. Când Kurosawa a întâmpinat dificultăți financiare în realizarea filmului „Kagemusha", Lucas a intervenit și a finalizat filmul, împreună cu Francis Ford Coppola, Kurosawa și Tomoyuki Tanaka. Era modul prin care Lucas își exprima gratitudinea față de maestrul de regie care l-a inspirat în alegerea unei cariere în cinematografie.

Visele lui Kurosawa dăinuie în universul filmelor

Kurosawa era ovaționat oriunde mergea, de la Festivalul de Film de la Cannes la ceremonia premiilor Academiei Americane de Film. Au fost create versiuni noi ale filmelor sale, într-o formă sau alta; renumitul regizor Francis Ford Coppola se consideră un discipol al lui Kurosawa. Pasiunea sa pentru film repezintă un model inspirațional pentru regizorii secolului XX.

Succesorii lui Kurosawa

CÂND ÎN ANUL 1997 a fost lansat filmul lui Hayao Miyazaki „Mononoke Hime" („Prințesa Mononoke"), cei care erau familiarizați cu lucrările lui Kurosawa au afirmat că filmul lui Miyazaki demonstrează că acesta este adevăratul succesor al marelui regizor. Totuși, aceasta era o producție de animație, îndepărtată de realismul operei lui Kurosawa. De asemenea, Miyazaki avea propria sa filozofie cu privire la regie. Umanismul și spiritul tragic din filmele lui Kurosawa se regăsesc însă în filmul lui Miyazaki.

Se spune că imaginația omului este diminuată de dezvoltarea tehnologiei. Acest fenomen poate fi observat în industria cinematografică care seamănă cu producția de masă a unei linii de asamblare. Totuși, minuțiozitatea și reliefarea umanului în filmele lui Kurosawa furnizează un real suport tinerilor regizori și îi ajută la păstrarea calităților imaginative ale lucrărilor lor, mai ales că acestea sunt cele care le fac mai interesante. Atenția pentru detalii și tehnică l-au făcut pe Kurosawa o figură legendară. Știa mult mai multe despre obiectivul camerei de filmat chiar decât operatorii săi și era mai priceput în tehnicile de iluminare decât profesioniștii din echipa sa. Acest înalt nivel de competență tehnică va fi mai târziu demonstrat de regizori precum Steven Spielberg și James Cameron.

▾ Individualitatea tuturor personajelor principale din „Cei șapte samurai" este clar definită. În special personajul întruchipat de Toshiro Mifune va avea un impact deosebit asupra publicului.

◂ O scenă din filmul de animație al lui Hayao Miyazaki, „Mononoke Hime" („Prințesa Mononoke").

▲ „Cei șapte magnifici" a fost regizat de John Sturges și lansat în anul 1960. Filmul este un remake după producția lui Kurosawa „Shichijin no Samurai" („Cei șapte samurai"). Este considerată o capodoperă a genului „western" și îi datorează existența, geniului lui Akira Kurosawa.

▲ Kurosawa primește un premiu special pentru întreaga sa carieră, la premiera Oscarurilor din anul 1990. Cu această ocazie, conaționalii lui Kurosawa au evocat statutul acestuia, și anume regizorul japonez cu cea mai mare recunoaștere internațională.

Toți acești regizori pot fi considerați succesorii lui Kurosawa. Dacă nu ar fi existat producțiile sale epice, nu s-ar fi creat precedentul și premisele pentru producțiile pe scară largă ale regizorilor de astăzi, iar filmele la care ei le-au realizat, ar fi apărut pe marile ecrane mult mai târziu.

Lumea îl imită pe maestrul Kurosawa

Este știut faptul că maniera lui Kurosawa de a realiza filme a necesitat foarte mult timp și sume exorbitante de bani. Ultimul său film, „Kagemusha" devenise atât de costisitor încât s-a confruntat cu dificultăți în finanțarea proiectului și risca să fie nevoit să îl abandoneze. Francis Ford Coppola și George Lucas, regizorii care au fost puternic influențați de Kurosawa, i-au sărit în ajutor. Au fost de acord să susțină finanțarea filmului și să pregătească terenul pentru distribuția internațională a acestuia. Producătorul filmului „Ran" va fi francezul Serge Silberman, iar la producția lui „Yume" („Vis"), în 1990, va participa și regizorul Steven Spielberg. Astfel, activitățile regizorale ale lui Kurosawa erau susținute de chiar unii dintre oamenii pe care îi influențase sau cărora le insuflase visul de a deveni regizori. Cât de puternică este influența lui Kurosawa se poate deduce și din filmele realizate după moartea sa. De exemplu, în producția lui Martin Scorsese din 2001, „The Gangs of New York" („Bandele din New York") sunt prezentate scene de luptă care urmează tiparul bătăliilor din filmul lui Kurosawa, „Rashomon". Scorsese afirma că a învățat totul despre dinamism, pasiune și viteză din filmele lui Kurosawa.

Au fost realizate multe remake-uri după filmele lui Kurosawa, într-o formă sau alta. Filmul „Cei șapte magnifici" din anul 1960 este, de fapt, o versiune nouă a producției lui Kurosawa, „Shichijin no Samurai" („Cei șapte samurai"), probabil unul dintre cele mai cunoscute remake-uri după un film al maestrului japonez. Acest film, la rândul său, va avea o influență semnificativă asupra așa-numitelor „westernuri-spaghetti" care i-au urmat. Clint Eastwood a devenit un actor celebru tocmai datorită acestui tip de „westernuri" și se poate presupune că dacă Kurosawa nu ar fi făcut „Cei șapte samurai", Eastwood nu ar fi devenit niciodată celebru.

Filmul lui Kurosawa „Kakushi Toride no San Akunin" („Fortăreața ascunsă") se va renaște prin „Războiul stelelor", regizat de George Lucas în 1977. În timp ce „Războiul stelelor" nu este un remake în adevăratul sens, „Fortăreața ascunsă" este, în mod evident, materialul-sursă pentru povestirea science-fiction al lui Lucas. Cei doi protagoniști ai filmului regizorului japonez au fost sursa de inspirație pentru roboții R2D2 și C3PO care vor apărea în toate producțiile „Războiul stelelor". În plus, personajul pe care îl interpretează Toshiro Mifune va primi un suflu de viață nou prin eroul filmului lui Lucas, Luke Skywalker.

Steven Spielberg este regizorul despre care se poate spune că a preluat ambiția regizorală a lui Akira Kurosawa. În cadrul diferitelor scene din producția lui Spielberg, „Saving Private Ryan" („Salvați soldatul Ryan"), influența lui Kurosawa poate fi observată în mod evident.

▲ Extrem de cunoscut, filmul lui George Lucas „Războiul stelelor" nu ar fi fost realizat dacă Kurosawa nu ar fi regizat „Fortăreața ascunsă".

Premiu Nobel pentru Kurosawa

Coppola i-a mărturisit lui Kurosawa într-o discuție faptul că prietenul său, George Lucas și el însuși sunt „fiii" lui Kurosawa în regie, datorită influenței puternice pe care regizorul japonez a exercitat-o asupra lor. Coppola afirmase la un moment dat că Premiul Nobel pentru literatură trebuie acordat unui autor de film și că cea mai bună alegere ar fi fost Kurosawa. Mai mult decât atât, el și-a exprimat această idee într-o telegramă adresată comitetului Nobel.

Kurosawa este mult mai apreciat în lume decât în Japonia. Numele său este acum cunoscut de către orice pasionat de cinematografie din lume. Acest fenomen nu se limitează însă numai la film; oamenii de pe întreg globul care sunt interesați de cultura japoneză cunosc, fără îndoială, numele lui Akira Kurosawa. Astfel, Kurosawa are acum nu numai rolul unui regizor de film, ci și cel de reprezentant al culturii japoneze care a răspândit cultura națiunii sale în întreaga lume.

În ultimii ani ai vieții, Kurosawa va continua să respecte sfatul mentorului său, Kajiro Yamamoto, care i-a spus că un regizor trebuie să își scrie singur scenariile. Deși nu se poate ști dacă acest sfat al lui Yamamoto a ajuns și la tinerii regizori, se pare că tot mai mulți dintre aceștia își concep singuri scenariile.

Iată paradisul şi infernul, deopotrivă!

Recunoașterea lui Kurosawa continuă să ia forme diferite în filmele lansate în ultimii ani. Filmul din 1998, „Odoru Daisosasen" cuprinde o secvență în care un personaj strigă: „Tengoku to Jigoku da!" („Iată paradisul și raiul!").

Personajul privrea în zare fumul roșiatic ridicându-se dintr-un horn. Replica făcea referire, cu siguranță, la filmul lui Kurosawa „Paradis și infern". Este un detaliu infim, însă demonstrează faptul că filmele lui Kurosawa persistă în mintea regizorilor de astăzi.

Kurosawa însă moare înainte de a vedea versiunea finală a filmului „Odoru Daisosasen".

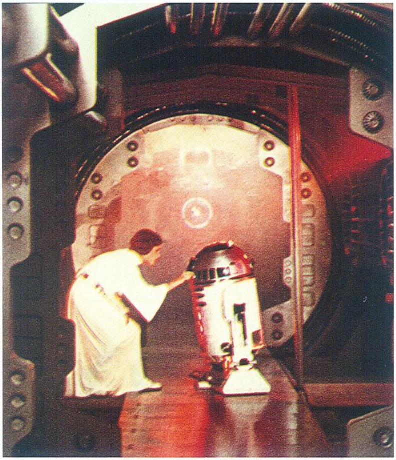
Conform producătorului artistic al filmului, acesta nu numai că face referire la „Paradis și infern", însă, în același timp, împrumută motive din „Dodesukaden" și „Tsubaki Sanjuro". Responsabilii cu recuzita care au lucrat pe platou cu maestrul japonez, au lucrat și pe platoul de filmare la „Odoru Daisosasen", care a fost realizat la studioul Toho, cel care a produs multe dintre filmele lui Kurosawa.

▾ Kurosawa pe platoul de filmare al producției „Kagemusha", primind vizita lui Francis Ford Coppola (centru) și George Lucas (dreapta).

▲ ▶ Influența lui Akira Kurosawa este evidentă în „Războiul stelelor", regizat de George Lucas, fapt recunoscut, de altfel, chiar de acesta. Cavalerii Jedi, Obi Wan Kenobi păstrează o asemănare evidentă cu samuraii mânuitori de katane (săbii tradiționale japoneze) din filmele lui Kurosawa.

Moştenirea vie a lui Kurosawa

Un adevărat gigant al cinematografiei secolului XX, Akira Kurosawa deține un loc unic între cei mai de seamă creatori de film, fiind singurul din afara Occidentului care se poate raporta la acest statut. Kurosawa a murit în anul 1998, însă capodoperele lui sunt vii și vor continua să influențeze lumea cinematografică. Creațiile sale vor fi eterne: frumusețea culturii și a esteticii japoneze și dinamismul și acțiunea vor impresiona în continuare publicul. După vizionarea filmelor sale, un mare număr de tineri vor fi impulsionați să devină regizori, producători, actori, scenariști, compozitori de muzică de film.

Influența lui Kurosawa asupra creatorilor de film din zilele noastre este la fel de covârșitoare ca întotdeauna. Moștenirea sa sunt succesorii săi, o comoară pe care o binecuvântează toți cineaștii de astăzi.

100 DE PERSONALITĂȚI

Oameni care au schimbat destinul lumii

AKIRA KUROSAWA

ISSN 1791-0765

9 771791 076000 41

DeAGOSTINI